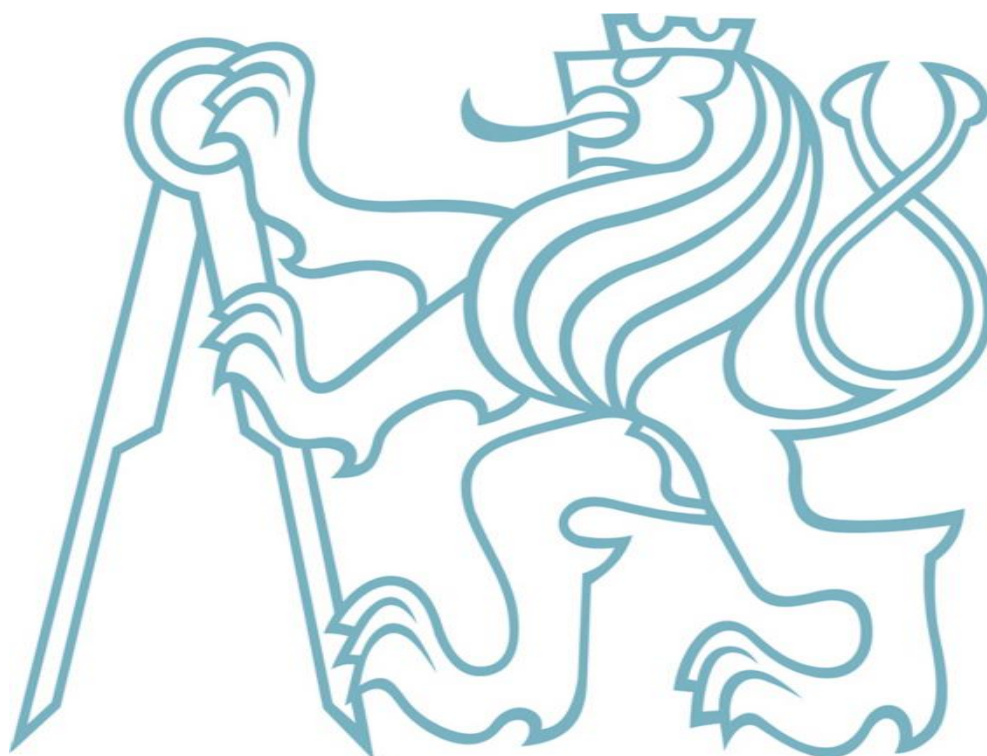

České vysoké učení technické
Fakulta elektrotechnická
Katedra ekonomie, managementu a humanitních věd

Regulace trhu a vliv na efektivnost sítí
Diplomová práce

Vedoucí práce:
Ing. Martin Beneš, Ph.D.

Autor:
Bc. Petr Horák

Akademický rok 2014/2015

České vysoké učení technické v Praze
Fakulta elektrotechnická

Katedra ekonomiky, manažerství a humanitních věd

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Student: Horák Petr

Studijní program: elektrotechnika, energetika a management
Obor: ekonomika a řízení energetiky

Název tématu: Regulace trhu a vliv na efektivnost sítí

Pokyny pro vypracování:

- předpisy pro regulaci trhu pro oblast distribuční soustavy
- vliv regulace na rentabilitu podnikání
- modelové výpočty

Seznam odborné literatury:

Energetický regulační úřad – Závěrečná zpráva ERÚ o metodice III. regulačního období, 2009.

ČEZ Distribuce, a.s. – Pravidla provozování distribuční soustavy, 2011

Vedoucí diplomové práce: Ing. Martin Beneš, Ph.D. – ČVUT FEK – K 13116

Platnost zadání: do konce letního semestru akademického roku 2014/2015

V Praze dne 27.6.2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré informační zdroje v souladu s Metodickým pokynem o dodržování etických principů při přípravě vysokoškolských závěrečných prací.

Praha, 18. prosinec 2014

Bc. Petr Horák

Poděkování

Zde bych rád poděkoval vedoucímu diplomové práce Ing. Martinu Benešovi, Ph.D. za vstřícnost a ochotu při konzultacích a za cenné rady a připomínky, kterými přispěl v průběhu zpracování této práce. Rád bych také poděkoval rodině za podporu během celé doby studia

Abstrakt

Cílem této diplomové práce je určení vlivu regulace odvětví distribuce elektřiny na efektivitu. V první části práce je uvedeno stručné seznámení s odvětvím elektroenergetiky, a také obecný popis právních předpisů ovlivňující distribuci elektřiny. V dalších dvou částech práce je podrobněji rozebrán dopad regulací na práva a povinnosti distributora v jednotlivých oblastech distribuce. Poslední část je pak věnována cenové regulaci a modelu, který určuje efektivnost distributora.

Klíčová slova

Distribuce elektřiny, regulované odvětví, právní předpisy, cenová regulace, efektivita

Abstract

The aim of this thesis is to determine the impact of regulation on efficiency of the electricity distribution sector. The first part is a brief introduction to electricity sector as well as legislation affecting the distribution of electricity. In the other two parts is more thoroughly analyzed the impact of regulation on the rights and obligations of distributors in various areas of distribution. The last part is devoted to price regulation and the model that determines the effectiveness of the distributor.

Key words

Distribution of electricity, regulated industry, legislation, price regulation, profitability

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Prostředí elektroenergetiky	4
2.1. Účastníci na trhu s elektřinou.....	4
2.2. Regulace trhu a státní orgány v oblasti energetiky	8
2.3. Regulace odvětví.....	9
2.3.1. Teorie přirozeného monopolu	9
2.3.2. Teorie ovládnutého strážce.....	11
2.4. Právní předpisy v oblasti energetiky	12
2.4.1. Pravidla provozování distribuční soustavy (PPDS)	13
3. Regulace obnovy a rozvoje sítí.....	15
3.1. Obecné požadavky na výstavbu a rozvoj území	15
3.2. Vliv na životní prostředí.....	16
3.3. Územní řízení	18
3.3.1. Územní řízení	19
3.3.2. Povinnosti distributorů při územních řízeních třetích osob.....	22
3.4. Odejmutí a omezení vlastnického práva	23
3.4.1. Odejmutí vlastnického práva.....	24
3.4.2. Omezení vlastnického práva	26
3.4.3. Oprávněnost žádosti o odejmutí či omezení vlastnického práva ...	28
4. Regulace provozu soustavy	30
4.1. Provozovatel distribuční soustavy.....	30
4.2. Licence	33
4.3. Připojení k distribuční soustavě	34
4.3.1. Smlouvy o připojení	34
4.3.2. Smlouvy o distribuci	36

4.4.	Dispečerské řízení, stav nouze	37
4.4.1.	Dispečerské řízení	37
4.4.2.	Stav nouze	39
4.5.	Měření	40
4.5.1.	Neoprávněný odběr	41
4.5.2.	Obchodní měření	42
4.6.	Výkaznictví	43
4.7.	Kvalita elektřiny	44
4.8.	Omezení a obnovení dodávek elektřiny	45
5.	Cenová regulace	47
5.1.	Povolené náklady	48
5.2.	Odpisy	50
5.3.	Zisk	50
5.3.1.	Výpočet míry výnosnosti	52
5.3.2.	Závislost zisku na změně parametrů míry výnosnosti	55
5.4.	Kvalita elektřiny a její dopad na povolené výnosy	57
5.5.	Tržby	58
5.6.	Efektivnost investic	61
5.7.	Model	62
6.	Závěr	68
	Zdroje	69
	Přílohy	73

1. Úvod

Cílem této práce je představení právních předpisů omezujících odvětví distribuce elektřiny, a zjištění dopadů existence těchto předpisů na efektivnost distributorů. Práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol. První kapitola je určena k základnímu seznámení s trhem s elektřinou. Jsou zde uvedeni účastníci tohoto trhu, s důrazem na provozovatele distribučních soustav. V další části kapitoly je probrána tržní struktura odvětví a důvody existujícího stavu. Na konci kapitoly je pak obecně představeno právní prostředí a předpisy, kterým distributoři podléhají.

Distributoři ze zákona musejí obnovovat a rozvíjet distribuční síť. Proto podléhají právním předpisům, které se této oblasti týkají. Druhá kapitola je tedy věnována právě oblasti rozvoje distribuční soustavy tzn. podmínkám výstavby distribučních zařízení. V kapitole jsou nejdříve uvedeny obecné principy, které se vztahují k výstavbě. Jde především o regulace týkající se problematiky územního rozvoje a možnosti výstavby. Aby mohli distributoři rozvíjet distribuční síť, musí získat pozemky, na kterých chtějí stavět. Distributoři rovněž musí mít přístup ke svým zařízením. V další části této kapitoly je tedy popsána problematika možností nabytí vlastnictví pozemků a práv k věcnému břemenu.

Třetí kapitola je věnována provozu distribuční soustavy. V této kapitole jsou popsány povinnosti distributora související se zabezpečením bezpečné a spolehlivé dodávky elektřiny. Především se jedná o oblast připojování k distribuční soustavě a oblast dispečerského řízení distribuční soustavy.

V poslední kapitole je podrobně probrána cenová regulace distributorů. Je zde představen princip a způsob regulace. Postupně je ukázáno, jak Energetický regulační úřad stanovuje jednotlivé parametry, a jakým způsobem tedy může být ovlivněna efektivnost distributora. V další části kapitoly je ukázán vliv parametrů regulačního vzorce na efektivnost distributorů a efektivnost investic do distribučních zařízení. V poslední části kapitoly je představen model, který po zadání příslušných hodnot počítá efektivnost distributorů.

2. Prostředí elektroenergetiky

V této kapitole bude stručně představeno prostředí elektroenergetiky. Prostředím je myšlena jednak podoba trhu s elektřinou a účastníci takového trhu, a také právní prostředí a tržní struktura v odvětví distribuce elektřiny.

V odvětví elektroenergetiky proběhla v několika fázích částečná liberalizace. To s sebou přineslo vznik trhu s elektřinou. Na takovém trhu s elektřinou pak existuje několik účastníků, přičemž každý má svou specifickou úlohu. Zásadní principiální rozdíl mezi účastníky trhu s elektřinou je dán tím, jestli je daný účastník subjektem regulovaným nebo neregulovaným. Regulovaný účastník se od neregulovaného liší tím, že není tvůrcem ceny produktu. Tato cena je mu prostřednictvím státního regulátora určena. Nadále regulovanou částí elektroenergetiky zůstaly přenos a distribuce elektrické energie. Naopak neregulované jsou výroba, spotřeba a obchod s elektrickou energií.

Distribuce elektřiny je tedy regulovaným odvětvím. V této kapitole je vysvětleno, proč na rozdíl od jiných činností v oblasti elektroenergetiky zůstala distribuce regulovanou a jakým způsobem je tato regulace prováděna. V poslední části této kapitoly jsou pak obecně popsány právní předpisy, které ovlivňují distribuci elektřiny.

2.1. Účastníci na trhu s elektřinou

Výrobci

Výrobce je společnost nebo fyzická osoba, která vlastní či je jí poskytnuto k užívání zařízení na výrobu elektrické energie. K provozování takového zařízení je nutná licence. Výrobou elektrické energie je myšlena transformace jiných forem energie na elektrickou energii. Výrobce má právo připojit své výrobní zařízení k elektrizační soustavě (za jistých podmínek) a dodávat tak elektřinu zákazníkům. Výrobce má také povinnosti. Několik hlavních je uvedeno na následujících řádcích. Výrobce se musí řídit pokyny dispečinku provozovatele přenosové resp. distribuční soustavy, podle toho, do které soustavy je výrobní zařízení připojeno. Těmto provozovatelům také musí poskytovat informace potřebné k bezpečnému provozu a rozvoji příslušné soustavy. U nových výroben musí instalovat zařízení sloužící k poskytování podpůrných služeb

(primární regulace). Výrobce dále musí na své náklady připojit své zařízení k přenosové resp. distribuční soustavě. [1]

Obchodníci s elektřinou

Obchodník s elektřinou (dále jen obchodník) je fyzická nebo právnická osoba vlastnící licenci na obchod s elektřinou. Obchodník nakupuje elektřinu za účelem jejího následného prodeje. Obchodník může být zároveň výrobcem elektřiny, ale také konečným zákazníkem. Nemůže ovšem provozovat distribuční zařízení. Obchodník má právo na dopravu dohodnutého množství elektřiny, pokud má uzavřenou smlouvu na přenos nebo distribuci elektřiny, a dále má právo nakupovat elektřinu od výrobců nebo jiných obchodníků a prodávat ji ostatním účastníkům trhu. [2]

Koneční zákazníci

Konečný zákazník je fyzická nebo právnická osoba, která elektrickou energii pouze spotřebovává. Konečný zákazník má právo připojit svá zařízení k přenosové nebo distribuční soustavě a také má právo nakupovat elektřinu od výrobců a obchodníků s elektřinou. [1]

Provozovatel přenosové soustavy (PPS)

Provozovatel přenosové soustavy je právnická osoba, která na základě licence udělené regulátorem zajišťuje chod přenosové soustavy. Přenosovou soustavou je myšlen vzájemně propojený soubor vedení a zařízení 400 kV, 220 kV a vybraných vedení a zařízení 110 kV zajišťující přenos elektrické energie. [1]

Práva a povinnosti PPS většinou vyplývají z povinnosti zajištění bezpečného a spolehlivého provozu přenosové soustavy. PPS tedy může omezit nebo přerušit dodávku elektřiny ostatním účastníkům trhu s elektřinou a omezit nebo přerušit dodávku elektřiny z výroben elektřiny. PPS dále může v souvislosti s provozem přenosové soustavy vstupovat na cizí nemovitosti a umisťovat na cizích nemovitostech zařízení přenosové soustavy. PPS má také právo nakupovat s nejnižšími náklady podpůrné služby a elektřinu ke krytí ztrát a pro vlastní spotřebu. [1]

Mezi povinnosti PPS patří především povinnosti spolupracovat s provozovateli distribučních soustav při provozu a rozvoji sítí. PPS musí každému, kdo požádá o připojení k přenosové soustavě, stanovit podmínky a termín připojení. PPS také musí zpracovávat pravidla provozování přenosové soustavy a vykonávat činnost v souladu

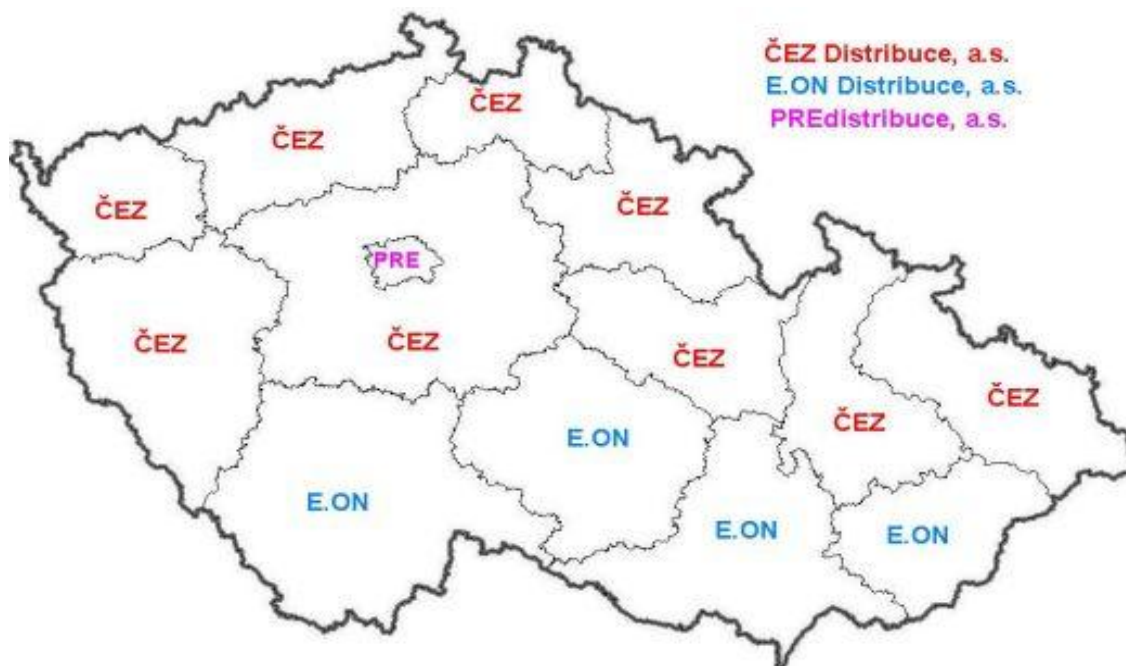
s nimi. Protože se jedná o cenově regulovanou činnost, PPD musí zpracovávat údaje nezbytné pro rozhodnutí Energetického regulačního úřadu o cenách za přenos a distribuci elektřiny. [1]

Provozovatel distribuční soustavy

Provozovatel distribuční soustavy je právnická osoba, která na základě licence udělené regulátorem zajišťuje chod distribuční soustavy - dopravu elektřiny distribuční soustavou ke konečným zákazníkům. Distribuční soustavou je myšlen vzájemně propojený soubor vedení a zařízení 0,4 kV, 3 kV, 6 kV, 10 kV, 22 kV, 35 kV a 110 kV (s výjimkou vybraných vedení a zařízení 110 kV, která jsou součástí přenosové soustavy) zajišťující distribuci elektrické energie. V České republice existuje na 300 distributorů elektrické energie, kteří mají licenci od ERÚ. Provozovatelé distribučních soustav se dělí na provozovatele lokálních distribučních soustav a provozovatele regionálních distribučních soustav. [1]

Většina distributorů patří mezi provozovatele lokální distribuční soustavy. Jak už název napovídá, lokální distribuční soustavy mají licenci na distribuci elektřiny pouze pro velmi úzce vymezená území. Mezi taková území patří např. areály bývalých (i současných) velkých průmyslových podniků a areály obchodních center. Provozovatel lokální distribuční soustavy je definován tak, že má méně než 90 000 odběrných míst. Lokální soustava není připojena k přenosové soustavě, nýbrž k regionální distribuční soustavě. Provozovatelé regionální distribuční soustavy mají ke své soustavě připojeno více než 90 000 odběrných míst a tato distribuční soustava je připojena k přenosové soustavě. Provozovatelé regionální distribuční soustavy v České republice existují 3. A to ČEZ Distribuce, a.s., EON Distribuce, a.s. a PREdistribuce, a.s. Každý vlastní licenci pro distribuci elektřiny v daném regionu. Vymezená území jednotlivých regionálních distributorů lze vidět na následujícím obrázku. [1]

Obrázek č. 1 – vymezená území jednotlivých regionálních distributorů v ČR

Zdroj : <http://www.centralenergy.cz/dotazy.htm>, navštíveno dne 23. 11. 2013

Práva a povinnosti provozovatelů distribučních soustav jsou podrobně probrány v kapitole 4.1.- PROVOZOVATEL DISTRIBUČNÍ SOUSTAVY.

Operátor trhu s elektřinou (OTE)

Operátor trhu s elektřinou je státem založená akciová společnost. OTE zajišťuje především výpočet, ocenění a zúčtování odchylek a organizuje krátkodobý trh s elektřinou. OTE rovněž poskytuje účastníkům trhu s elektřinou data, která mu ze zákona poskytují ostatní účastníci trhu. OTE dále zpracovává informace a na základě těchto utváří prognózu o trhu s elektřinou. OTE také eviduje obchody s emisními povolenkami. [2]

Burza

Burza je vysoce organizovaný trh, kde se ve velkém sjednávají kontrakty mezi nabízejícími a poptávajícími. V této práci je burzou myšlena energetická burza. Zde se obchoduje především elektřina případně také plyn a další komodity. V ČR existuje burza s energiemi, a to Power Exchange Central Europe, a.s. (PXE). Tato společnost je dcerou společnosti Burza cenných papírů Praha, a.s.

2.2. Regulace trhu a státní orgány v oblasti energetiky

Oblast elektroenergetiky je důležitou oblastí celého národního hospodářství, a proto stát zčásti toto odvětví reguluje. Dalším důvodem regulace trhu je ekonomická neefektivita plynoucí ze vzniku přirozených monopolů v části trhu s elektřinou. Mezi takové patří právě distribuce elektřiny. Za účelem regulace odvětví byl energetickým zákonem zřízen Energetický regulační úřad (ERÚ). Společně s ERÚ reguluje a dozoruje odvětví Ministerstvo průmyslu a obchodu, jemuž je podřízená Státní energetická inspekce. Tyto tři státní instituce tedy tvoří státní dozor nad oblastí elektroenergetiky. Podrobněji bude každá z nich popsána v následující části.

Energetický regulační úřad (ERÚ)

ERÚ je podle energetického zákona správním úřadem pro výkon regulace energetiky a jedná se o nezávislý úřad¹. ERÚ se řídí právními předpisy ČR a postupuje transparentně a předvídatelně ve výkonu své funkce. Hlavním smyslem ERÚ je být ochráncem oprávněných zájmů zákazníků v energetice. Dále podporuje hospodářskou soutěž v energetice a reguluje (stanovuje) některé ceny. Jednou z hlavních priorit EU je rozvoj vnitřního trhu. Toto reflektuje energetický zákon, a proto další činností ERÚ je podpora rozvoje vnitřního trhu EU a regionální rozvoj trhu (v rámci ČR). [1]

ERÚ rozhoduje

- 1) o udělení, prodloužení a zrušení licence,
- 2) o uložení povinnosti nad rámec licence,
- 3) o regulaci cen,
- 4) o uznání oprávnění k podnikání zahraničních právnických osob,
- 5) spory o uzavření smlouvy mezi držiteli licencí nebo mezi držitelem licence a zákazníkem a spory o omezení, přerušování nebo obnovení distribuce elektřiny z důvodu neoprávněného odběru,
- 6) spory o splnění povinností mezi držiteli licencí, když s tím účastníci řízení souhlasí a jinak by hrozilo soudní řízení,
- 7) spory o připojení k distribuční soustavě,
- 8) na návrh zákazníka odebírajícího elektřinu
 1. spory mezi zákazníkem a distributorem o splnění povinností ze smluv,

¹ nepodléhá žádnému jinému úřadu a má zvláštní kapitolu v rozpočtu České republiky

2. o poskytnutí náhrady za nedodržení stanovených standardů kvality dodávek a služeb v elektroenergetice,
- 9) o schválení Pravidel provozování distribučních soustav.

ERÚ reguluje ceny za distribuci elektřiny. Při tomto procesu postupuje tak, aby „stanovené ceny pokrývaly účelně vynaložené náklady na spolehlivý, bezpečný a efektivní provoz distribuční soustavy.“ Navíc musí být cena stanovena tak, aby distributorovi přinášela přiměřený zisk – přiměřenou návratnost investic. [1]

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO)

Ministerstvo průmyslu a obchodu zpracovává státní energetickou koncepci, na jejímž základě MPO uděluje autorizace výrobcům elektřiny a tepla. MPO tedy do značné míry řídí vývoj elektroenergetiky. MPO především zpracovává státní energetickou koncepci a uděluje autorizace větším výrobcům elektřiny a tepla. MPO dále zabezpečuje plnění závazků vyplývajících s mezinárodních smluv a rozhoduje o omezení dovozu elektřiny a plynu. [1]

Státní energetická inspekce (SEI)

Státní energetická inspekce je podřízena MPO. SEI je kontrolní orgán. Kontroluje tedy dodržování pravidel vyplývajících ze zákona. Na návrh MPO, ERÚ nebo z vlastní iniciativy kontroluje dodržování zákona o hospodaření s energií, zákona o podporovaných zdrojích energie a zákona o cenách. Při zjištění porušení výše popsaných zákonů ukládá SEI pokuty. [1]

2.3. Regulace odvětví

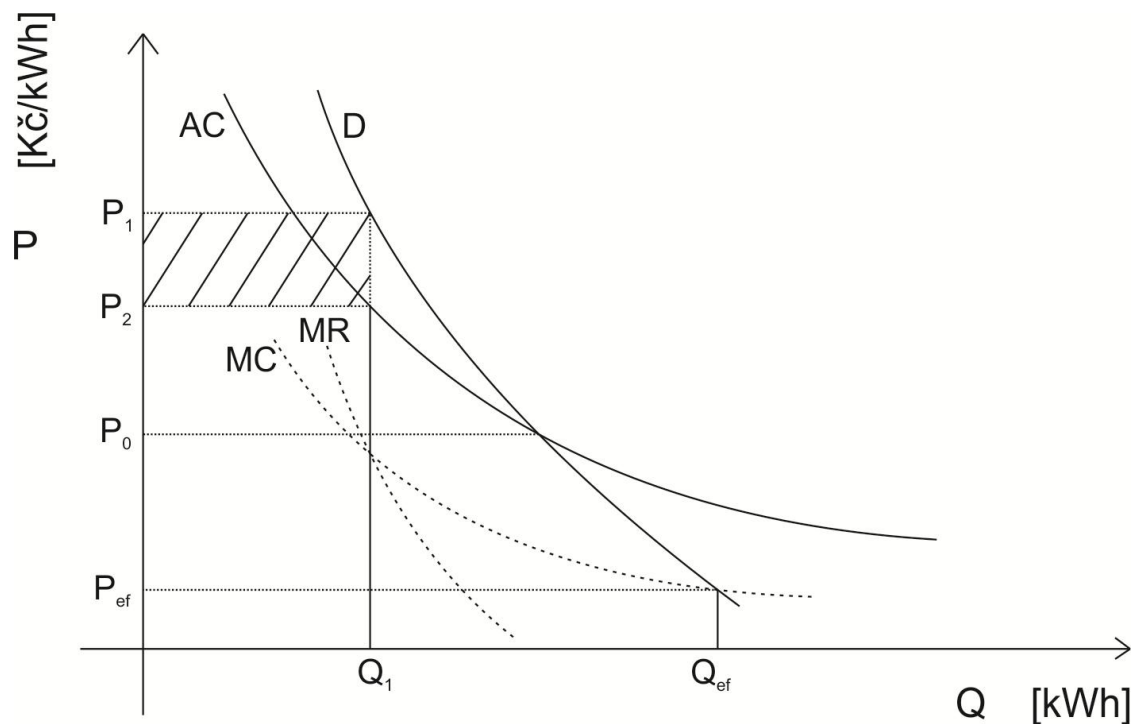
Distribuce elektřiny tedy patří v rámci elektroenergetiky mezi regulovaná odvětví. Otázkou ale zůstává, proč právě toto odvětví. Důvodem regulace těchto odvětví energetiky je aplikace teorie o přirozeném monopolu.

2.3.1. Teorie přirozeného monopolu

Přirozený monopol vzniká v důsledku existence bariér vstupu na trh, v tomto případě jsou oněmi bariérami vysoké fixní náklady. Fakt vysokých fixních a nízkých variabilních nákladů zapříčiňuje trvalý pokles průměrné ceny za vyrobený kus (distribuovaná kWh energie). Z tohoto faktu plyne, že efektivní stav na trhu vznikne

právě tehdy, když na daném trhu bude pouze jediný výrobce (distributor). [3] Distribuci elektrické energie je možné považovat za přirozeně monopolní odvětví, a je tedy výhodné, aby byl na daném území vždy pouze jeden provozovatel distribuční soustavy. Přesto nelze takový trh označit za efektivní, protože není produkováno množství, při kterém se mezní náklady rovnají meznímu užitku. Situaci přirozeného monopolu lze vidět znázorněnou na následujícím obrázku.

Obrázek č. 2 - teorie přirozeného monopolu

Zdroj: Vlastní tvorba

D – poptávka po službách distribuce, AC – průměrné celkové náklady

MC – křivka mezních nákladů, MR – křivka mezních příjmů

Monopol produkuje takové množství, při kterém se mezní náklady rovnají mezním příjmům. V tomto případě tedy množství Q_1 . Výsledná cena pak bude odpovídat ceně poptávky pro příslušné poptávané množství Q_1 - cena P_1 . Při produkováném množství jsou průměrné náklady monopolu P_2 . Zisk monopolu je pak dán součinem množství Q_1 a rozdílu cen P_1 a P_2 . Taková situace ovšem není efektivní. Efektivní je pouze taková situace, kdy je produkováno množství, při kterém se mezní náklady rovnají meznímu užitku – ten je reprezentován křivkou poptávky. Efektivní situace by tedy nastala při produkci množství Q_{ef} , při kterém by bylo dosaženo ceny P_{ef} . Při takové ceně jsou průměrné náklady monopolu vyšší než cena výrobku, a monopol je

tedy ve ztrátě. Za takové situace by žádný monopol nepodnikal. Efektivního stavu tedy nemůže být dosaženo. Stát (prostřednictvím regulátora) ovšem může neefektivitu omezit. Když regulátor stanoví maximální cenu ve výši nižší než P_1 , neefektivita se sníží. Aby monopol dosahoval zisku, musí být výsledná cena vyšší než P_0 . Stanoví-li tedy regulátor konečnou cenu výrobku v intervalu $P \in (P_0, P_1)$, neefektivita bude snížena, a zároveň bude monopol dosahovat zisku. Jak velký má být tento zisk, a jak vysoká tedy má být stanovená cena, je podrobněji popsáno v kapitole 5. CENOVÁ REGULACE.

V následujících odstavcích budou probrány dvě možnosti regulace přirozeného monopolu, které jsou používány regulátory napříč EU. Těmi jsou metody **revenue-cap** a **price-cap**. Metody se liší v tom, zda jsou parametry regulačního vzorce měněny během regulačního období či nikoliv. U metody revenue-cap se jednotlivé parametry revidují každoročně. Je tak snížena motivace provozovatelů distribučních soustav ke snižování nákladů během období. Na druhou stranu je tato metoda vhodnější v situaci, kdy se očekává, že se jednotlivé parametry regulačního vzorce během regulačního období významně změní. Naproti tomu u metody price-cap se počítá s tím, že se po celé regulační období nebudou parametry regulačního vzorce měnit. Společnosti jsou motivovány během regulačního období snižovat své náklady, a tím docílit vyššího zisku. [4]

ERÚ především kvůli nestabilní situaci ve spojitosti s unbundlingem používá metodu revenue-cap, parametry v regulačním vzorci se tedy mění každý rok. Více o stanovování parametrů v kapitole 5. CENOVÁ REGULACE.

2.3.2. Teorie ovládnutého strážce

Existují i alternativní teorie vzniku regulace, které se neopírají o neoklasickou teorii neefektivnosti přirozeného monopolu a jeho regulaci ve veřejném zájmu. Jednou z takových teorií je teorie ovládnutého strážce, kterou v roce 1971 (The Theory of Economic Regulation) publikoval George Stigler.

Tato teorie říká, že regulace vzniká tak, že jisté odvětví chce regulovat samo sebe a regulace tedy probíhá v zájmu regulovaných. Regulovaní mají zájem na tom, aby existovaly co největší bariéry vstupu do odvětví a subjektům na trhu tak nehrozila konkurence ze strany nově vstupujících. K tomu se snaží co nejvíce využívat stát a vymoci si na něm regulaci svého vlastního odvětví. [5]

Ovládnutým strážcem je pak myšlen úřad, který má vykonávat regulaci nad odvětvím. Regulované subjekty mají velkou motivaci „ovládnout“ tento úřad a dosáhnout tak lepšího postavení. Takového stavu mohou docílovat prostřednictvím ekonomické lobby a rovněž mohou profitovat s odborné blízkosti odvětví regulace a úřadu provádějící regulaci. Lidé v obou těchto institucích jsou lidé podobného odborného zaměření a je velká pravděpodobnost, že dochází (z různých motivací) k přechodu pracovníků mezi prací v regulovaném subjektu do regulujícího úřadu a opačným směrem. Takováto blízkost opět může vést k tomu, že regulace je spíše místo ve prospěch veřejného zájmu prováděna ve prospěch zcela konkrétních zájmů. [6]

2.4. Právní předpisy v oblasti energetiky

Právní předpisy (normy) obecně dělíme na primární a sekundární. K dělení dochází podle právní síly jednotlivých předpisů, přičemž primární předpis má vyšší právní sílu než sekundární. [7] Primárními předpisy v oblasti energetiky jsou zákony. Mezi sekundární předpisy patří vyhlášky MPO a ERÚ. Nad právními předpisy ČR stojí předpisy EU. Ta buď přímo tvoří právní rámec ve všech zemích EU pomocí nařízení EU, nebo pomocí směrnice EU stanoví obecný záměr (např. zvýšení podílu z obnovitelných zdrojů) a nechá na jednotlivých státech, jak daný záměr naplní. Předpisy EU se ovšem vztahují převážně na podporu obnovitelných zdrojů a na podporu rozvoje přeshraničních sítí, což se týká především přenosu elektřiny. Distribuce elektřiny není právními předpisy EU příliš dotčena. Provozovatelé distribučních soustav jsou tedy ovlivněni hlavně primárními a sekundárními předpisy ČR.

Hlavním zákonem v oblasti energetiky je energetický zákon (458/2000 Sb.) o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích. Definiuje jednotlivé účastníky v energetice a určuje jejich práva a povinnosti. Zároveň byl tímto zákonem zřízen ERÚ. Podrobněji jsou regulace provozovatelů distribučních soustav vyplývající z energetického zákona popsány v kapitole 4. REGULACE PROVOZU SOUSTAVY. Dalším důležitým zákonem ovlivňující distribuci elektřiny je stavební zákon (183/2006 Sb.). Regulace z něj plynoucí jsou popsány v kapitole 3. REGULACE OBNOVY A ROZVOJE SÍTÍ.

Vyhlášek, které významně ovlivňují provozovatele distribuční soustavy je již mnohem více (řádově desítky). V oblasti distribuce existuje ještě terciární předpis, který

zpracovávají provozovatelé distribučních soustav. Tomu je věnována následující kapitola.

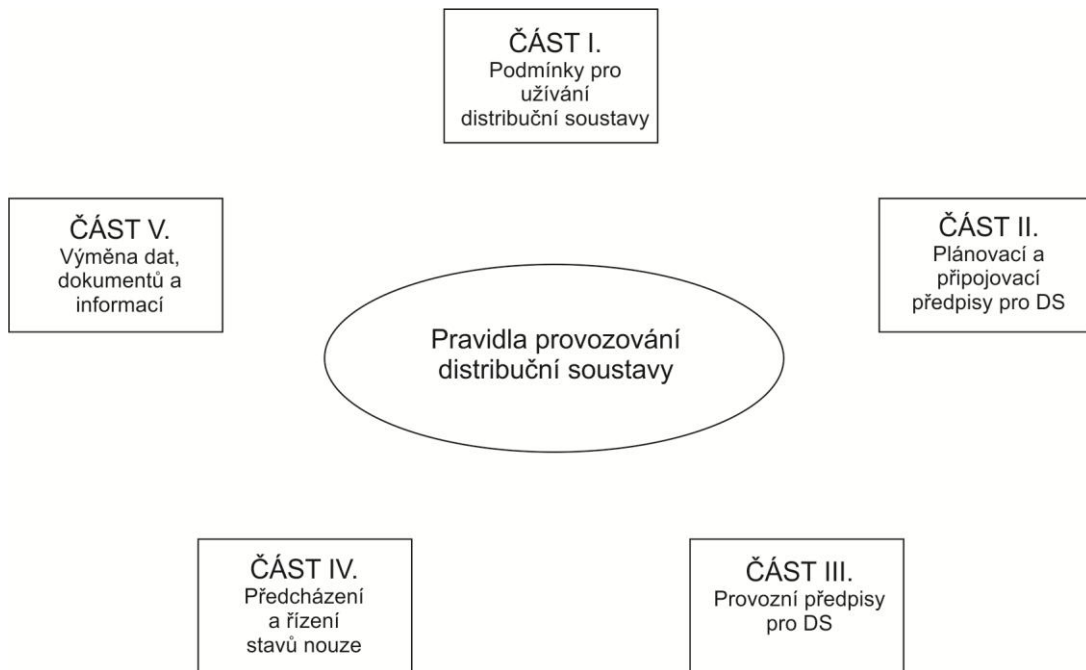
2.4.1. Pravidla provozování distribuční soustavy (PPDS)

PPDS jsou terciárním předpisem a důvodem jejich vzniku je zjednodušení orientace pro zákazníky (výrobce) v oblasti distribuce. Obsahují především základní požadavky kladené na zákazníky (výrobce), kteří se chtějí k distribuční soustavě připojit. Návrh PPDS zpracovávají distributoři podle pokynů ERÚ (vyhláška 401/2010 Sb.). Návrh PPDS zpracovávají společně, za tímto účelem existuje Komise pro tvorbu a revize PPDS, která je složená ze zástupců jednotlivých distributorů. PPDS nakonec schvaluje ERÚ. V práci jsou citovány PPDS společnosti ČEZ Distribuce, a.s., výběr je ovšem zcela arbitrární a záměrem není podpora jednoho distributora na úkor jiných. PPDS jsou obecně závaznou normou doplňující energetický zákon a s ním související vyhlášky. Když se na PPDS odkazuje energetický zákon, pak jsou PPDS sekundárním předpisem. Když se na PPDS odkazuje prováděcí vyhláška k energetickému zákonu, pak jsou PPDS terciární předpisem k energetickému zákonu. [8]

Terciární předpisy ovšem nejsou právními předpisy podle práva ČR. Vyhláškou již nelze delegovat (subdelegovat) legislativní pravomoci. [7] Porušení PPDS, jsou-li terciárním předpisem, tedy nelze právně postihnout. Postihem při porušení PPDS jsou sankce ze strany Státní energetické inspekce nebo zneplatnění smluvních vztahů mezi distributorem a tím, kdo PPDS porušil. [8]

Hlavní oblasti, kterým se PPDS věnují, lze vidět na následujícím obrázku.

Obrázek č. 3 - Pravidla provozování distribuční soustavy

Zdroj: Vlastní tvorba

Zdroj informací: [8]

3. Regulace obnovy a rozvoje sítí

Hlavní povinností distributorů je podle energetického zákona dodávka elektřiny spotřebitelům. Za tímto účelem musí své distribuční sítě provozovat, rozvíjet a obnovovat. Povinnost rozvíjení a obnovy sítí prakticky znamená to, že distributoři musí stavět nová vedení (a další zařízení) a opravovat ta stávající. Z této povinnosti vyplývá, že se provozovatelé distribučních soustav musí řídit obecnými požadavky na výstavbu. Tyto jsou upraveny ve stavebním zákoně.

Při výstavbě nových vedení či změny trasy stávajících musí distributoři vlastnit pozemky, na kterých je vedení (sloupy nadzemního vedení) postaveno. Tyto pozemky mohou distributoři odkoupit od vlastníků pozemků po vzájemné dohodě. Druhou možnost nabytí pozemku distributorům dává energetický zákon tím, že distribuci elektřiny prohlašuje za oblast veřejného zájmu a umožňuje tedy distributorům pozemky vyvlastňovat. Možnost vyvlastnění a povinnosti distributorů s tím související upravuje stavební zákon (183/2006 Sb.) a zákon o vyvlastnění (184/2006 Sb.). Ocenění vyvlastněného pozemku pak upravuje zákon o ocenění majetku (151/1997 Sb.) a na něj navazující vyhlášky.

Distributoři mají rovněž povinnost provozovat distribuční sítě. Za tímto účelem musí často vstupovat na pozemky cizích osob. To jim explicitně umožňuje energetický zákon. Tímto vstupem ovšem omezují vlastnická práva majitelů pozemků. Možnost omezení vlastnického práva upravuje občanský zákoník (89/2012 Sb.). Ocenění omezení vlastnického práva pak opět upravuje zákon o oceňování majetku a na něj navazující komentář ministerstva financí.

3.1. Obecné požadavky na výstavbu a rozvoj území

Obecné požadavky na rozvoj území vyplývají z odpovědnosti státu za rozvoj území. Jestliže stát za oblast rozvoje území zodpovídá, musí stanovit pravidla, kterými se takový rozvoj řídí. Souhrnem takových pravidel je stavební zákon. Zároveň stát není schopen řídit rozvoj území centrálně z pozice vlády, a proto toto ponechal na příslušných správních úřadech. Těmi jsou obce, krajské úřady, ministerstvo životního prostředí a jiné. Nejdůležitějším správním úřadem ovlivňující rozšiřování distribuční soustavy je obec. Obce mají na starosti územní rozvoj a územní plánování. Ministerstvo životního prostředí spíše stanovuje mantinely a provádí státní dozor.

Územním plánováním je myšlen především požadavek na vytváření předpokladů pro výstavbu a udržitelný rozvoj území s ohledem na prospěšný soulad veřejných a soukromých zájmů (příznivé životní prostředí, hospodářský rozvoj atd.). Mezi takové předpoklady patří například ochrana nezastavěného území. Ve veřejném zájmu se tedy nesmí na nezastavěných pozemcích stavět. Zajištění distribuce elektřiny je ovšem bráno rovněž za veřejný zájem, který navíc převyšuje zájem na ochraně nezastavěných území. Distributoři tedy mohou stavby a zařízení distribuční soustavy umisťovat i v nezastavěných územích. Jelikož úřady územního plánování musejí zjišťovat a vyhodnocovat stav a vývoj území, jsou distributoři povinni poskytnout těmto úřadům (většinou Krajský úřad) polohopisnou situaci distribuční soustavy. Náklady na pořízení kopií a náklady na doručení informací těmto úřadům mohou distributoři po těchto úřadech požadovat. [9]

Územní rozvoj se řídí politikou územního rozvoje, kterou zpracovává ministerstvo pro místní rozvoj. Politika územního rozvoje koordinuje zásady územního rozvoje – které zpracovává krajský úřad – a tvorbu koncepcí, které vytváří ministerstva či jiné správní úřady. Zásady územního rozvoje mimo jiné vymezují plochy nebo koridory nadmístního významu a stanovují požadavky na jejich využití, zejména plochy nebo koridory pro veřejně prospěšné stavby. Zásady územního rozvoje jsou pořizovány pro celé území kraje a jsou závazné pro pořizování a vydávání územního plánu. Jedná se tedy o obecnější dokument. Se zásadami územního plánování musí být v souladu územní plán. Územní plán zpracovávají obce a jde již o konkrétnější představu vývoje území. Územní plán stanovuje základní koncepci rozvoje území a koncepci veřejné infrastruktury. Rovněž vymezuje zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné. Technickou infrastrukturu lze ovšem výjimečně umisťovat i na pozemcích nezastavitelných (parky a veřejné zeleň). [9]

3.2. Vliv na životní prostředí

Jak je již psáno výše, územní rozvoj a plánování usilují o soulad veřejných a soukromých zájmů. Jedním z nejdůležitějších veřejných zájmů je zájem na příznivém životním prostředí. Proto chce stát (respektive jím pověřené správní úřady) vždy znát dopad průběhu stavby a jejího provozu na životní prostředí. Tuto oblast pokrývá zákon 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí.

U některých staveb musí být bezpodmínečně provedeno posouzení vlivu stavby na životní prostředí – proces EIA. Toto se týká podzemních i nadzemních vedení o napětí 110 KV delších než 15 kilometrů. U vedení 110 KV kratších než 15 km je o tom, zda je vyžadováno EIA, rozhodnuto ve zjišťovacím řízení (viz níže).

Při posuzování vlivu na životní prostředí se především posuzuje vliv stavby na veřejné zdraví a životní prostředí (ekosystém, půdu, krajinný ráz, kulturní památky atd.). Zkoumají se přímé a nepřímé vlivy při provádění stavby a jejím provozování a tyto vlivy se následně vyhodnocují.

Distributor, který se chystá stavět vedení, musí oznámit takový záměr příslušnému úřadu – správní úřad, na jehož území se stavba má nacházet. Oznámení musí obsahovat údaje o distributorovi, o stavebním záměru (zdůvodnění potřeby stavby, technický popis, předpokládané zahájení realizace atd.), údaje o stavu životního prostředí v dotčeném území (charakteristiky území, pravděpodobný vliv stavby na životní prostředí a zdraví obyvatel) a porovnání variant řešení, pokud takové existují. Do 30 dnů od zveřejnění informace o oznámení pak musí správní úřad ukončit zjišťovací řízení.

Ve zjišťovacím řízení jde v první řadě o to, zda se musí u zamýšlené stavby posuzovat vliv na životní prostředí (zpracovávat EIA). Ve zjišťovacím řízení úřad zjišťuje vliv stavby na životní prostředí. Zdroji takového zjišťování jsou vyjádření veřejnosti, dotčených občanských sdružení a dalších. Výsledkem zjišťovacího řízení je závěr, zda distributor potřebuje EIA či nikoliv. Pokud EIA potřebuje, pak úřad uvede, jaké informace by bylo vhodné oproti oznámení v dokumentu (EIA) upřesnit či doplnit. Distributor tedy následně musí dokument zpracovat.

Takový dokument distributor zpracuje na základě již zpracovaného oznámení, ovšem vypořádává se v něm rovněž se závěry zjišťovacího řízení. Na základě tohoto dokumentu je posléze oprávněnou osobou zpracován posudek. Ten musí být hotov do 60 dnů od obdržení dokumentace. K posudku může každý poslat písemné vyjádření. Pokud úřad obdržel nějaké nesouhlasné vyjádření, koná se veřejné projednání dokumentace. Pokud takové vyjádření nedostane, od veřejného projednávání může úřad ustoupit. Zpracovatel posudku popřípadě vyjádření zapracuje do posudku a upraví návrh stanoviska. Na základě návrhu stanoviska pak úřad zaujme stanovisko, podle kterého posléze dojde k rozhodnutí. Platnost stanoviska je 5 let. Náklady na posuzování vlivu na životní prostředí hradí distributor.

Celá kapitola čerpá informace z [10]

3.3. Územní řízení

O tom zda je distributorům umožněno stavět, rozhoduje stavební úřad – obvykle obec. Jedním s nejdůležitějších faktorů pro schválení stavby je právě soulad s územním plánem. Obec povoluje zásah do území územním rozhodnutím. Územních rozhodnutí je celá řada, pro distributory nejdůležitějším je rozhodnutí o umístění stavby. Dalším typem územního rozhodnutí je rozhodnutí o ochranném pásmu. Ochranná pásma zařízení distribuční soustavy jsou ale definována v energetickém zákoně a nejsou tedy určována v územním rozhodnutí. [9]

Ochranná pásma

Ochranným pásmem zařízení distribuční soustavy je prostor v bezprostřední blízkosti tohoto zařízení určený k zajištění jeho spolehlivého provozu a k ochraně života, zdraví a majetku osob. Ochranné pásmo vzniká, když nabude právní moci rozhodnutí o umístění stavby, pokud není rozhodnutí třeba, potom dnem uvedení zařízení do provozu. Ochrannými pásmy jsou chráněna nadzemní vedení, podzemní vedení, elektrické stanice a další vedení (měřicí, ochranné, řídicí atd.). Velikosti ochranných pásem pro jednotlivá zařízení lze vidět v příloze PŘÍLOHA Č. 1 - OCHRANNÁ PÁSMO. V ochranném pásmu je zakázáno

- 1) zřizovat bez souhlasu vlastníka těchto zařízení stavby či umisťovat konstrukce a jiná podobná zařízení, uskladňovat hořlavé a výbušné látky,
- 2) provádět bez souhlasu jeho vlastníka zemní práce,
- 3) provádět činnosti, které by mohly ohrozit spolehlivost a bezpečnost provozu těchto zařízení,
- 4) nechávat růst porosty nad výšku 3 m,
- 5) jde-li o podzemní vedení, vysazovat trvalé porosty a přejíždět vedení stroji o celkové hmotnosti nad 6 tun. [1]

Zařízení distribuční soustavy může za určitých předpokladů (neohrožuje-li život a zdraví osob atd.) křížit pozemní komunikace, vodní toky, telekomunikační vedení

atd., nebo být s nimi v souběhu². Při opravách poruch a při stavebních úpravách zařízení je distributor povinen respektovat vyjádření ostatních uživatelů trasy. [1]

3.3.1. Územní řízení

Ne každé umístění stavby vyžaduje územní rozhodnutí. Ve stavebním zákoně je přesně vymezeno, při jakém jednání distributoři nepotřebují ani územní rozhodnutí ani souhlas. „Rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas nevyžaduje výměna vedení technické infrastruktury, pokud se nemění její trasa a nedochází k překročení hranice stávajícího ochranného nebo bezpečnostního pásma.“ To lze vyložit tak, že územní rozhodnutí ani souhlas nejsou třeba při obnově distribuční sítě. [9]

Územní rozhodnutí vydává stavební úřad na základě územního řízení. Jelikož se distribuční soustava provozuje ve veřejném zájmu, pak při splnění požadavků (podle stavebního zákona a podle zákona o posouzení vlivu na životní prostředí) na distributory kladených (o těchto požadavcích viz níže) lze předpokládat, že stavební úřad umožní distributorům stavbu umístit. Nicméně to, zda stavební úřad umožní distributorům stavět, není jediným omezením distributorů při záměru umístit stavbu. Dalším takovým omezením je délka územního řízení, kterou stavební zákon rovněž upravuje.

Územní řízení má své účastníky. Hlavními účastníky územního řízení jsou jednak žadatel o vydání územního rozhodnutí – distributor, který má zájem o vydání územního rozhodnutí - a také obec, na jejímž území má být požadovaný záměr uskutečněn. Obecně může být účastníkem územního řízení každá osoba, jejíž práva mohou být dotčena. [11] Typicky se bude jednat o osobu, jejíž vlastnické právo bude prováděním stavby a jejím umístěním omezeno (sousední pozemky). Dalším účastníkem řízení bude taková osoba, které patří pozemek, kde se má stavba umístit – například při stavbě podzemního kabelového vedení, kdy pozemek nad vedením patří jiné osobě než distributorovi (což platí skoro vždy) – např. městu. Aby územní řízení vůbec mohlo začít, musí distributor podat žádost o vydání územního rozhodnutí. [9]

„Žádost o vydání územního rozhodnutí obsahuje kromě obecných náležitostí podle správního řádu základní údaje o požadovaném záměru, identifikační údaje o pozemku nebo stavbě, na nichž se má záměr uskutečnit, uvedení osob, které mají

² souběhem se rozumí stav, kdy jedno zařízení zasahuje svým ochranným pásmem do ochranného, případně bezpečnostního pásma (u plynových zařízení) druhého zařízení. [1]

vlastnické nebo jiné věcné právo k sousedním pozemkům nebo stavbám na nich, jestliže může být jejich právo územním rozhodnutím přímo dotčeno.“ [9]

K žádosti o vydání územního rozhodnutí musí žadatel připojit několik dokumentů a stanovisek. Mezi ty patří především doklady prokazující jeho vlastnické právo popř. doklad o právu provést opatření k pozemkům, na kterých má být záměr uskutečněn. Jestliže žadatel nemá ani jedno, pak předloží souhlas vlastníka těchto pozemků. Toto není nutné, lze-li pozemek vyvlastnit. Dále žádost o vydání územního rozhodnutí musí obsahovat závazná stanoviska dotčených orgánů.³ [9]

Územní řízení lze spojit s vybranými postupy při posuzování vlivů na životní prostředí. V takovém případě distributor k žádosti o vydání územního rozhodnutí připojí (kromě již zmíněných dokumentů a stanovisek podle předchozího odstavce) dokumentaci podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. V takových případech se pak již nezpracovává posudek, ale stavební úřad si v případě pochybností pouze opatří odborné posouzení. V případě, kdy jsou při územním řízení rovněž posuzovány vlivy na životní prostředí, rozšiřuje se okruh účastníků územního řízení. Přibývají občanská sdružení, jejichž činností je ochrana životního prostředí. V takovém případě rovněž musí stavební úřad uspořádat veřejné ústní jednání a výsledky tohoto jednání předá příslušnému úřadu (obvykle odbor životního prostředí) k posouzení. Tento úřad do 30 dnů vydá stanovisko, které musí brát stavební úřad při územním rozhodnutí v úvahu. Celý proces územní řízení je tedy spojením dvou řízení prodloužen, ale odpadá potřeba dvou separátních řízení a v konečném důsledku se pro distributora může jednat a časovou i finanční úsporu (např. neplatí posudek). [12]

V jednodušších záležitostech – lze-li rozhodnout na základě dokladů předložených distributorem - musí stavební úřad vydat rozhodnutí do 60 dnů. Ve složitějších případech – především při spojení územního řízení a vybraného řízení o posouzení vlivů na životní prostředí - pak toto rozhodnutí musí vydat do 90 dnů. Územním rozhodnutím stavební úřad schvaluje navržený záměr. V rozhodnutí stavební úřad stanoví dobu platnosti rozhodnutí, má-li být delší, než podle stavebního zákona. Doba platnosti územní rozhodnutí je 2 roky. V odůvodněných případech pak až 5 let. V rozhodnutí úřad rovněž uvede podmínky (na základě závazných stanovisek dotčených

³ Dotčenými orgány jsou správní orgány a jiné orgány veřejné moci příslušné k vyjádření či vydání závazného stanoviska, které je podkladem pro rozhodnutí správního orgánu (stavebního úřadu). Mezi dotčené orgány tedy patří například občanské sdružení operující v daném území. [11]

orgánů a dalších vyjádření oprávněných osob), které musí distributor dodržet. [13] V rozhodnutí úřad rovněž uvede výši správního poplatku, který distributor zaplatí. Pro vydání územního rozhodnutí o umístění stavby je výše správního poplatku 20 000 Kč. [14]

K tomu, aby distributor mohl začít stavět, mu stačí pouze územní rozhodnutí. Je tomu tak proto, že podle stavebního zákona není třeba stavební povolení ani ohlášení na „podzemní a nadzemní vedení přenosové nebo distribuční soustavy elektřiny včetně podpěrných bodů a systémů měřicí, ochranné, řídicí, zabezpečovací, informační a telekomunikační techniky, s výjimkou budov“. Pokud je podmínkou vydání územního rozhodnutí oznámení termínu zahájení stavby, distributor tak musí učinit. [9]

Zhotovitel dané stavby (distributor obvykle nestaví stavby sám) při výstavbě vystupuje v roli stavebníka. Stavebník má podle stavebního zákona jisté povinnosti. Především je povinen dbát na řádnou přípravu a provádění stavby. Před zahájením prací pak musí o zahájení těchto prací v dostatečném předstihu informovat osoby těmito pracemi přímo dotčené. Pokud při stavbě dojde „k nepředvídaným nálezům kulturně cenných předmětů, detailů stavby nebo chráněných částí přírody anebo k archeologickým nálezům, je stavebník povinen neprodleně oznámit nález stavebnímu úřadu a orgánu státní památkové péče nebo orgánu ochrany přírody a zároveň učinit opatření nezbytná k tomu, aby nález nebyl poškozen nebo zničen, a práce v místě nálezu přerušit.“ [9]

Po dokončení stavby musí distributor získat kolaudační souhlas, aby mohl stavbu začít užívat. Kolaudační souhlas lze získat na základě žádosti distributora stavebnímu úřadu. V žádosti distributor uvede informace o stavbě a předpokládaný termín dokončení. Stavební úřad pak do 15 dnů stanoví termín závěrečné prohlídky, která musí být provedena do 60 dnů od doručení žádosti o vydání kolaudačního souhlasu. Distributor musí zajistit, aby před začátkem užívání stavby byly provedeny a vyhodnoceny zkoušky a měření, které prokážou bezpečnost budoucího užívání stavby. Stavební úřad během závěrečné prohlídky zkoumá především to, zda byla stavba provedena v souladu s územním rozhodnutím. Pokud stavební úřad na závěrečné prohlídce neshledá žádné závady bránící bezpečnému provozu stavby, vydá kolaudační souhlas do 15 dnů od závěrečné prohlídky. Stavební úřad může vynechat závěrečnou prohlídku, když distributor dodá stavebnímu úřadu posudek autorizovaného inspektora. Stavební úřad pak vydá kolaudační souhlas na základě tohoto posudku. Pokud existují důvody pro nevydání kolaudačního souhlasu, stavební úřad zakáže užívání stavby.

Distributor pak musí nedostatky napravit a provedení této nápravy posléze oznámit stavebnímu úřadu, který po ověření, že k nápravě nedostatků došlo, vydá kolaudační souhlas. Distributor může u stavebního úřadu požádat o schválení zkušebního provozu zařízení, ve kterém se ověřuje funkčnost tohoto zařízení. [9]

3.3.2. Povinnosti distributorů při územních řízeních třetích osob

Distributoři ale nejsou právními předpisy (územně-stavebními) regulováni pouze v případech, když chtějí rozvíjet či obnovovat distribuční soustavy. Na současném stavu distribuční soustavy do jisté míry závisí možnosti územního rozvoje. A z toho plynoucích stanovisek stavebních úřadů při územních rozhodnutích týkajících se třetích osob.

Z toho důvodu jsou vlastníci technické infrastruktury povinni vést o ní evidenci. Ta musí obsahovat polohové umístění a ochranu popř. i výškové umístění. Na žádost pořizovatele územně analytických podkladů nebo třetí osoby, která žádá o vydání územního rozhodnutí, sdělí distributor ve lhůtě do 30 dnů údaje o poloze zařízení distribuční soustavy, podmínkách napojení, ochrany a další údaje nezbytné pro projektovou činnost a provedení stavby. Distributor je oprávněn požadovat na žadateli úhradu nákladů spojených s poskytnutím požadovaných údajů (pouze nosiče dat a doručení). [9]

Zařízení distributora rovněž mohou být překážkou pro stavební (anebo jakýkoliv jiný) záměr jiné osoby. Pokud tato osoba distributora požádá o přemístění zařízení, anebo změnu trasy vedení, distributor tak musí učinit – tento institut se nazývá přeložka zařízení. Náklady na vybudování takové přeložky zařízení platí v plné výši osoba, která o přeložku zařízení požádala. Distributor této osobě musí předem sdělit předpokládané náklady na tuto přeložku. [1]

V předešlých kapitolách byla probrána regulace při záměru umístit stavbu vyplývající ze stavebního zákona a také zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Takže především povinnosti distributora. V následující kapitole bude naopak probráno to, co zákon distributorům umožňuje – totiž odejmutí nebo omezení vlastnického práva jiných osob.

3.4. Odejmutí a omezení vlastnického práva

Podle stavebního zákona lze vyvlastnit – odejmout nebo omezit vlastnická práva- stavby a pozemky potřebné k uskutečnění jiných veřejně prospěšných opatření. Energetický zákon poté definuje, že distribuce elektřiny je takovým veřejně prospěšným opatřením. Vlastnické právo k pozemku lze navíc odejmout nebo omezit i kvůli nezbytnému přístupu ke stavbě a užívání stavby. Stavební zákon vyvlastnění upravuje obecněji. Praktický popis tohoto institutu upravuje zákon navazující na stavební zákon – zákon o vyvlastnění (184/2006 Sb.). Zákon o vyvlastnění upravuje, za jakých podmínek lze odejmout nebo omezit vlastnické právo k pozemku (popř. stavbě). Dále pak upravuje podmínky poskytnutí náhrady za odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě. [13]

V každém případě, ve kterém se rozhoduje o odejmutí nebo omezení vlastnického práva, se vyskytují tři strany. Vyvlastňovaný, vyvlastnitel a vyvlastňovací úřad.

Vyvlastňovaný je majitel pozemku, kterému má být odejmuto nebo omezeno vlastnické právo. Vyvlastnitelem je ten, kdo se domáhá převodu vlastnického práva na něj - distributor. Vyvlastňovací úřad pak vede vyvlastňovací řízení. Ve vyvlastňovacím řízení se rozhoduje o tom, zda k vyvlastnění dojde, a popř. za jakých podmínek. [13]

K vyvlastnění může dojít pouze za určitých okolností. Hlavní takovou okolností je, aby veřejný zájem na dosažení účelu vyvlastnění převyšoval zájem na zachování dosavadních práv. Vyvlastnění pak lze provést pouze v takovém rozsahu, aby tohoto účelu bylo dosaženo. Další podmínkou je, že právo k pozemku nebylo možno získat dohodou nebo jiným způsobem. To znamená, že vyvlastnění je vždy až poslední možností. V zákoně o vyvlastnění je definováno, co znamená, že nebylo možno získat práva jinak. Distributor musí nabídnout vyvlastňovanému smlouvu (viz níže) na získání jeho vlastnických práv. Pokud mezi vyvlastnitelem a vyvlastňovaným nedojde v následujících 90 dnech k dohodě, pak nebylo možné dosáhnout dohody a může dojít k vyvlastnění. Není-li vyvlastňovaný znám popř. se mu nepodařilo návrh smlouvy doručit, pak předcházející podmínka nemusí být splněna. Ke smlouvě musí vyvlastnitel připojit znalecký posudek, podle kterého navrhl vyvlastňovanému cenu za získání potřebných práv. Musí rovněž připojit geometrický plán, který daný vyvlastňovaný pozemek vymezuje. Zároveň platí, že pokud distributor nezačne uskutečňovat záměr

vyvlastnění do 3 let od uzavření smlouvy, pak má vyvlastňovaný právo na navrácení daných vlastnických práv. [13]

Pokud k dohodě nedošlo a vlastnické právo je odejmuto či omezeno, vyvlastněnému náleží náhrada.

3.4.1. Odejmutí vlastnického práva

V případě vyvlastnění náleží vyvlastněnému náhrada ve výši ceny obvyklé. Cena obvyklá je podle zákona o oceňování (151/1997 Sb.) „cena, která by byla dosažena při prodeji stejného, popřípadě obdobného majetku v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni ocenění.“ [15] Do ceny obvyklé se započítávají všechny okolnosti, které na ní mají vliv, ovšem s jistými výjimkami. Těmi jsou mimořádné okolnosti trhu a vliv zvláštní obliby. [15]

Mimořádnými okolnostmi trhu jsou myšleny především situace, kdy kupující nebo prodávající jedná ve stavu tísně – např. v důsledku přírodních či jiných katastrof. Zvláštní oblibou je myšlena situace, kdy majitel přikládá zvláštní hodnotu svému majetku, která vyplývá z osobního vztahu, který k danému majetku majitel cítí (např. situace, kdy daná rodina sídlí na pozemku po celé generace a má k dané půdě osobní vztah). [15]

Ocenění pozemků

Při vyvlastnění se pozemky oceňují podle zákona o oceňování majetku. Oceňování pozemků se liší pro různé druhy pozemků. Základní relevantní druhy pozemků jsou pozemky stavební, zemědělské a lesní. Druh konkrétního pozemku je uveden v katastru nemovitostí. [15]

Ceny stavebních pozemků se dají nalézt v cenových mapách. Cenovou mapu vydává obec, na jejímž území se stavební pozemek nachází. Příklad takové cenové mapy je možné vidět v PŘÍLOHA Č. 2 - PŘÍKLAD CENOVÉ MAPY. Pokud stavební pozemek není oceněn v cenové mapě, musí se ocenit jiným způsobem. A to na základě porovnání s cenou obdobných pozemků v dané oblasti. Tohoto porovnání je dosaženo poměrně složitým procesem, kdy nejdříve určíme tzv. základní cenu stavebního pozemku, ve které je zohledněna poloha pozemku. Posléze se tato cena dále mění na tzv. základní cenu upravenou, která zohledňuje specifický charakter každého pozemku.

Základní cenu lze zjistit dvěma způsoby. První způsob je takový, že základní cena je udána přímo ve vyhlášce⁴. Tímto způsobem je určena základní cena pozemků jen v určitých oblastech. Pozemky, kterých se to týká lze vidět v PŘÍLOHA Č. 3 – CENA STAVEBNÍCH POZEMKŮ PODLE OBLASTÍ. [16]

Druhým způsobem zjištění základní ceny pozemku je odvození této ceny ze základní ceny uvedené v příloze č. 3 jejich jistou korekcí. Tato korekce probíhá pomocí koeficientů zohledňujících velikost obce, technickou vybavenost, dopravní obslužnost, občanskou vybavenost atd. Příklady těchto koeficientů je možné vidět v PŘÍLOHA Č. 4 – KOEFICIENTY ZÁKLADNÍ CENY POZEMKU. [17]

Podle předchozího odstavce je tedy určena základní cena. Specifika daného stavebního pozemku pak zohledňuje základní cena upravená. Ta se odvíjí od základní ceny, a to jako násobek základní ceny a tří koeficientů. Těmito koeficienty jsou index trhu (poptávka vs. nabídka, změny v okolí, povodňové riziko), index omezujících vlivů (svažitost pozemku, ochranná pásma, omezení užívání) a index polohy (umístění v obci, možnost napojení na inženýrské sítě, dopravní dostupnost atd.). [16]

Ocenění podle předchozích odstavců platí pro stavební pozemky již zastavěné. Jelikož ale podle stavebního zákona mohou provozovatelé distribuční soustavy stavět svá zařízení i na pozemcích nezastavěných, oceňování takových stavebních pozemků je pro ně také důležité. V tomto případě se jedná o pozemky, které jsou nezastavěné, ale určené k zastavění územním rozhodnutím. Ocenění takového pozemku je pak provedeno tak, že je podle předchozích odstavců určena jeho základní cena upravená, která je vynásobena koeficientem 0,8. Distributor může požádat o vydání územního souhlasu, aniž by pozemek vlastnil, a proto může mít tato možnost ocenění značný vliv (distributor vlastně zaplatí za pozemek o 20 % méně). [17]

Dalším druhem pozemků jsou zemědělské pozemky. Zemědělské pozemky se oceňují jinak v případě jejich předpokládaného zemědělského využití a jejich předpokládaného nezemědělského využití. Distributorů se týká nezemědělské využití, kdy je zemědělský pozemek územním rozhodnutím určen k zastavění. Takový pozemek se potom oceňuje shodně jako nezastavěný stavební pozemek určen územním souhlasem k zastavění. [16]

Posledním druhem pro distributory relevantního pozemku je lesní pozemek. Situace je podobná jako u zemědělských pozemků. Lesní pozemek, na kterém chce

⁴ aktuálně vyhláška 199/2014 Sb.

distributor stavět svá zařízení, je po příslušném územním řízení územním rozhodnutím určen k zastavění, a proto se cena tohoto lesního pozemku určí shodně jako cena nezastavěného stavebního pozemku určeného k zastavění. [16]

Na závěr této podkapitoly je ještě vhodné uvést, jak se způsob ocenění projeví v efektivnosti distributora (dopad na zisk). Pozemky se podle zákona o účetnictví neodpisují. Koupě popř. vyvlastnění pozemků tedy nemá na očekávané budoucí zisky distributora žádný vliv. Dopadá pouze na cash flow distributora v daném roce.

3.4.2. Omezení vlastnického práva

V praxi často nastává situace, kdy se zařízení distributorů nachází na pozemku, který vlastní někdo jiný než samotný distributor. Pro zajištění spolehlivé dodávky elektřiny je ale nutné, aby měl distributor ke svým zařízením přístup. Tento přístup mu zajišťuje ustanovení v energetickém zákoně (458/2000 Sb., § 25, odstavec 3, bod e). Distributor ovšem v takovém případě musí podle tohoto zákona zřídit věcné břemeno.

Věcné břemeno je institut, kdy je vlastník pozemku nucen něco strpět ve prospěch jiného (distributora). [18] Znamená to tedy, že majetek není vlastníkově odejmut, ale jeho vlastnické právo je pouze omezeno.

V novém občanském zákoníku (89/2012 Sb.) je uveden pododdíl, který se přímo zabývá věcnými břemeny inženýrských sítí. Věcné břemeno umožňuje distributorům na pozemku (na který se vztahuje věcné břemeno) zřízovat, provozovat a udržet zařízení distribuční soustavy. Vlastník pozemku nesmí nijak ohrozit inženýrskou síť a po předchozí domluvě musí umožnit distributorovi vstup na nezbytnou dobu na svůj pozemek. Při neodkladných záležitostech (např. porucha na vedení) smí distributor vstoupit na pozemek i bez předchozího projednání. [18]

Ocenění věcných břemen

Provozovatel distribuční soustavy má tedy právo na zřízení věcného břemena. To ovšem ještě neznamená, že toto právo je bezplatné. Naopak za zřízení věcného břemene platí provozovatel distribuční soustavy vlastníkově pozemku náhradu. A to ve výši „ceny práva odpovídající věcnému břemenu.“ [13]

Ocenění věcného břemene lze najít v zákoně o oceňování (151/1997 Sb.). Věcná břemena se oceňují výnosovým způsobem na základě ročního omezení užitku plynoucího z povinnosti něco strpět, a to ve výši ceny obvyklé. Co znamená cena obvyklá je uvedeno výše v kapitole ODEJMUTÍ VLASTNICKÉHO PRÁVA.

Klíčové pro určení ceny věcného břemene tedy je určení roční ztráty užitku. Ve většině případů lze roční ztrátu užitku ztotožnit s výší ročního nájemného. Nájemné se liší pro různé druhy pozemků a známé je často pouze pro některé stavební pozemky. Pro stavební pozemek se nájemné určí jednoduše ve výši obvyklého nájemného srovnatelných pozemků. Pokud nájemné zjistit nelze, použije se pro výpočet nájemného tzv. simulované nájemné. [19]

Simulované nájemné se určí jako procentní podíl (pro každý druh pozemku různý) z ceny pozemku. Pro určení ceny stavebního pozemku se použije cena podle kapitoly OCENĚNÍ POZEMKŮ. Procentní podíl z ceny stavebního pozemku by měl odpovídat úročení vkladů v peněžních ústavech. Tedy obvykle mezi 4-5 %. [19]

Simulované nájemné zemědělského pozemku se určí jako 1 % z ceny zemědělského pozemku. Cenu zemědělského pozemku lze najít ve vyhlášce 412/2008 Sb. (popř. v jejích novelizacích). Tato vyhláška uvádí průměrné základní ceny zemědělských pozemků odvozených od bonitovaných půdně ekologických jednotek, jež stanovuje jiný předpis. [20]

Simulované nájemné lesního pozemku se určí opět jako 1 % z ceny lesního pozemku. Cenu lesního pozemku lze najít a vypočítat ve vyhlášce 441/2013 Sb. (prováděcí k zákonu o oceňování) popř. její novele (vyhláška 199/2014 Sb.). [19] Cena lesního pozemku je dána základní cenou lesního pozemku, která zohledňuje různé druhy lesů a půdy, a dále různými korekcemi, které zohledňují specifickou každého pozemku (imisní les, tvar lesního pozemku, terénní překážky atd.). [16]

Takto tedy lze určit roční ztrátu užitku u pozemků. Celková cena zřízení věcného břemene je pak vypočítána jako roční ztráta užitku (výše nájemného) vynásobená počtem let užívání práva, nejvýše pěti. Jedná se ovšem o modifikovaný výnosový způsob, jelikož zde nedochází k diskontování jednotlivých ročních užitků. [19]

Jestliže nelze cenu zjistit (resp. nelze-li zjistit roční ztrátu užitku) podle žádného z předchozích postupů, oceňuje se právo jednotně částkou 10 000 Kč. [15]

Opět na závěr této podkapitoly je uveden dopad na budoucí očekávané zisky distributora. S cenou práva odpovídající věcnému břemenu je to složitější. Předně je nutné zjistit, zdali lze takové právo vůbec považovat za aktivum. Toto práva přináší budoucí očekávaný prospěch, je výsledkem minulých událostí a je spolehlivě ocenitelné – jedná se tedy o aktivum. Existují různé možnosti, jak se o věcných břemenech účtuje, přitom správné a věrné je účtování věcných břemen jako nehmotných aktiv. Tato

nehmotná aktiva se poté odpisují. Pokud je věcné břemeno stanoveno na určitou dobu, odpisuje se rovněž po tuto dobu. Pokud je věcné břemeno stanoveno na dobu neurčitou, měl by distributor vnitřním předpisem určit dobu odpisování. Věcná břemena se tedy odpisují. Po dobu jejich odpisování vstupují do nákladů distributora a existuje zde tedy dopad na efektivnost distributorů v budoucích obdobích. [21]

3.4.3. Oprávněnost žádosti o odejmutí či omezení vlastnického práva

O tom, zda je návrh na vyvlastnění či omezení vlastnického práva oprávněný, rozhoduje ve vyvlastňovacím řízení vyvlastňovací úřad. Tím je obec, v jejímž správním území se nachází pozemek, kterého se týká vyvlastňovací řízení. Vyvlastňovací řízení může být zahájeno pouze na žádost distributora. Tato žádost musí obsahovat několik informací. Především musí obsahovat vymezení pozemku, jehož se řízení týká a dále musí distributor doložit, že byly splněny podmínky pro vyvlastnění (u distribuce splněno vždy, pokud se distributor snažil o dohodu) a jakého vyvlastnění se domáhá. K žádosti navíc musí připojit jisté dokumenty. Mezi tyto patří listiny, které prokazují, že se vyvlastnitel snažil o dohodu s vyvlastněným, ale nepodařilo se mu jí dosáhnout. Dalším dokumentem je znalecký posudek. Ten určuje výši náhrady za vyvlastněný pozemek. Posudek je vyhotoven na žádost distributora a ten také platí náklady spojené s jeho vyhotovením. [13]

Po doručení žádosti nařídí vyvlastňovací úřad datum ústního jednání. O ústním jednání musí úřad zpravit účastníky řízení nejméně 30 dnů před dnem konání tohoto ústního jednání. Nejpozději u ústního jednání mohou být vzneseny námitky proti vyvlastnění. [13]

Po této proceduře již vyvlastňovací úřad dojde k rozhodnutí. V případě, že úřad shledá žádost o vyvlastnění jako oprávněnou (u distribuce velmi pravděpodobné), v rozhodnutí rozhodne o tom, zda dojde k omezení či odejmutí vlastnického práva a určí náhradu, kterou má distributor vyvlastňovanému uhradit. Tuto náhradu pak musí vyvlastnitel uhradit do 60 dnů. Dále pak úřad určí, dokdy musí vyvlastnitel zahájit uskutečnění účelu vyvlastnění. Tato doba může být nejvíce dva roky. [13] V rozhodnutí úřad rovněž uvede výši správního poplatku, kterou musí distributor uhradit. Správní poplatek je v tomto případě 5 000 Kč. [14]

Vyvlastnění může být rovněž zrušeno. A to v případě, kdy vyvlastnitel nesplní povinnosti vyplývající z rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu. Vyvlastnění je zrušeno,

když vyvlastnitel nezaplatí vyvlastňovanému náhradu za vyvlastnění do 30 dnů po uplynutí lhůty, která je k tomu určena (60 dní). Dále pak je vyvlastnění zrušeno, pakliže vyvlastnitel nezahájí uskutečňování účelu vyvlastnění ve stanovené lhůtě (podle rozhodnutí). [13]

Proti výrokům vyvlastňovacího úřadu se mohou účastníci řízení odvolat k soudu. Napadnout lze jak samotný výrok o omezení či odejmutí vlastnického práva, tak i výrok o výši náhrady za tato práva. Žaloba proti výroku o odejmutí či omezení vlastnického práva má odkladný účinek. Žaloba musí být podána do 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu. Soud již může přihlížet k mimořádným vlastnostem pozemku či k mimořádným okolnostem (zmírnění tvrdosti vyvlastnění či délka vlastnictví), a proto může v odůvodněných případech stanovit jako náhradu vyšší částku. [13]

4. Regulace provozu soustavy

Hlavní povinností provozovatele distribuční soustavy je zajištění bezpečné a spolehlivé dodávky elektřiny spotřebitelům. V předchozí kapitole bylo uvedeno, že za tímto účelem musí rozvíjet distribuční soustavu. V této kapitole bude naopak probrána regulace provozu soustavy. V této části je tedy rozebráno, co je míněno bezpečnou a spolehlivou dodávkou, a co musí distributor splňovat, aby takové dodávky dosáhl. Provozovatel distribuční soustavy má také povinnosti spojené s fungováním trhu s elektřinou. Takovou je například zajišťování měření v distribuční soustavě. Tyto povinnosti jsou v kapitole rovněž rozebrány.

Tato kapitola je zpracována tak, že v první části je zařazena **kapitola Provozovatel distribuční soustavy**, ve které jsou uvedeny jeho práva a povinnosti. U těchto povinností je vždy uvedeno, jaká kapitola je jim věnována, a v této kapitole je pak příslušná povinnost podrobněji rozebrána.

4.1. Provozovatel distribuční soustavy

Provozovatel distribuční soustavy (dále distributor) vykonává svou činnost na základě licence – **kapitola Licence**. Z energetického zákona vyplývá pro distributora mnoho významných práv a povinností. Ty jsou uvedeny v následujících odstavcích.

Distributor má právo:

- 1) zřizovat a provozovat vlastní telekomunikační síť k řízení, měření, zabezpečování distribuční soustavy.
- 2) nakupovat s nejnižšími náklady podpůrné služby a elektřinu pro krytí ztrát elektřiny v distribuční soustavě a pro vlastní spotřebu,
- 3) omezit nebo přerušit v nezbytném rozsahu dodávku elektřiny účastníkům trhu nebo dodávku z výroben elektřiny popř. vývoz a dovoz elektřiny za účelem bezpečného a spolehlivého provozování distribuční soustavy
 1. při bezprostředním ohrožení života, zdraví nebo majetku osob,
 2. při stavech nouze nebo při předcházení stavu nouze,
 3. při neoprávněné distribuci elektřiny,

4. při neoprávněném odběru elektřiny – odběr bez uzavřené smlouvy,
5. při neoprávněné dodávce elektřiny – dodávka bez uzavřené smlouvy,
6. při provádění plánovaných prací na zařízení distribuční soustavy,
7. při vzniku a odstraňování poruch,
8. při odběru ze zařízení, která ohrožují život, zdraví nebo majetek osob,
9. při užívání zařízení, která ovlivňují kvalitu elektřiny v neprospěch ostatních účastníků trhu a nepokusil-li se tyto vlivy omezit,
10. při neumožnění přístupu k měřicímu zařízení. [1]

Distributor je povinen:

- 1) každému, kdo požádá o připojení k distribuční soustavě, stanovit podmínky a termín připojení a umožnit distribuci elektřiny každému, kdo o to požádá, je připojen a splňuje podmínky připojení a kapacita zařízení distribuční soustavy to umožňuje, - **kapitola Připojení k distribuční soustavě**
- 2) zajišťovat měření v distribuční soustavě včetně jejich vyhodnocování a předávat operátorovi trhu naměřené a vyhodnocené údaje a další nezbytné informace pro plnění jeho povinností, - **kapitola Měření**
- 3) poskytovat provozovateli přenosové soustavy a provozovatelům jiných distribučních soustav informace potřebné k zajištění bezpečného provozu celé soustavy, - **kapitola Dispečerské řízení, stav nouze**
- 4) zpracovávat v souladu s dispečerským řádem roční přípravu provozu distribuční soustavy a zveřejňovat ji, - **kapitola Dispečerské řízení, stav nouze**
- 5) každoročně zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj distribuční soustavy, - **kapitola Dispečerské řízení, stav nouze**
- 6) provádět hodnocení provozu distribuční soustavy z technického hlediska, - **kapitola Výkaznictví**
- 7) dodržovat parametry a zveřejňovat ukazatele kvality dodávek elektřiny a služeb, - **kapitola Výkaznictví a kapitola Kvalita elektřiny**

- 8) na své náklady zajistit připojení svého zařízení k přenosové soustavě nebo jiné distribuční soustavě, a podílet se na úhradě jejich oprávněných nákladů, - **kapitola Připojení k distribuční soustavě**
- 9) uhradit provozovateli přenosové soustavy nebo jinému distributorovi platbu za regulovaný přístup do příslušné soustavy,
- 10) poskytnout dodavateli poslední instance údaje o zákazníkovi,
- 11) informovat ministerstvo o fyzikálních tocích dovozu elektřiny ze států, které nejsou v EU,
- 12) řídit se pokyny technického dispečinku provozovatele přenosové soustavy nebo pokyny distributorů – k jejichž soustavě je jeho soustava připojena - při stavech nouze nebo při jejich předcházení. – **kapitola Dispečerské řízení, stav nouze [1]**

Toto tedy jsou povinnosti distributorů, které platí obecně pro všechny distributory. Určení distributoři ovšem podléhají dalším povinnostem uvedených v energetickém zákonu. Těmito distributory jsou distributoři, kteří jsou součástí vertikálně integrovaného podnikatele (všichni regionální distributoři). Tito musí být od 1. ledna 2007 z hlediska své právní formy, organizace a rozhodování nezávislí. Neznamená to, že vlastnictví majetku musí být nutně odděleno od ostatních činností podnikatele. Ovšem osoby zodpovědné za řízení distribuce se nesmí podílet na organizačních strukturách podnikatele při jiných činnostech než distribuci a distributoři musí disponovat právy na nakládání s majetkem nezbytným k provozování distribuční soustavy. Mateřská společnost také nesmí udělovat distributorovi pokyny ohledně běžného provozu a údržby. Distributor navíc musí jasně vyjádřit (vnitřním předpisem), že nebude diskriminovat – nebude upřednostňovat účastníky vlastněné stejnou mateřskou společností⁵. Povinnosti uvedené v tomto odstavci se nevztahují na lokální distributory. [1]

⁵ Distributor jmenuje nezávislého auditora, který dohlíží na dodržování nediskriminačního přístupu k účastníkům trhu.

4.2. Licence

Distributoři mohou podnikat pouze na základě licence, kterou vydává ERÚ. Regionální distributor nesmí být souběžným držitelem licence na výrobu a přenos elektřiny a licence na obchod s elektřinou nebo plynem. Licence na distribuci elektřiny ERÚ vydává nejdéle na 25 let. Licenci na distribuci elektřiny lze udělit fyzické či právnické osobě. Fyzické osoby, které chtějí získat licenci na distribuci elektřiny, musí být starší 18 let, způsobilé k právním úkonům, bezúhonné a odborně způsobilé⁶ nebo ustanovit odpovědného zástupce. U právnických osob toto platí pro členy statutárních orgánů těchto právnických osob. Žadatel o licenci musí prokázat, že má dostatečné finanční i technické předpoklady k provozování distribuce elektřiny (povinnost doložit vlastnické právo k elektrickým zařízením). Právnická osoba je rovněž povinna ustanovit odpovědného zástupce. [1]

Odpovědný zástupce zodpovídá za výkon licencované činnosti. Musí být stejně jako členové statutárního orgánu starší 18 let, způsobilý k právním úkonům a bezúhonný, odborně způsobilý a nesmí být členem dozorčí rady distributora. Funkci může odpovědný zástupce dělat pouze pro jednoho držitele licence. Odpovědného zástupce schvaluje ERÚ a přestane-li odpovědný zástupce funkci vykonávat, musí distributor do 15 dnů navrhnout novou osobu na tuto pozici. [1]

Licence se uděluje na základě žádosti. Základními informacemi v žádosti je předmět podnikání a vymezené území. Dále musí distributor uvést informace o odpovědném zástupci, dobu, na kterou chce licenci udělit a dobu zahájení distribuce. Energetický zákon sjednotil českou legislativu s příslušnými předpisy EU, která klade důraz na volný pohyb kapitálu. Distributorem v České republice se tedy může stát i zahraniční – z jiné země EU - právnická osoba. Ta musí splnit podmínky (pro udělení licence na distribuci elektřiny) regulátora ve své zemi a požádat ERÚ o uznání takového oprávnění i v ČR. O udělení licence rozhodne, při splnění podmínek na distributory kladených, v rozhodnutí ERÚ. V tomto rozhodnutí uvede technické podmínky, které musí distributor dodržovat, termín zahájení činnosti a dobu, na kterou je licence udělena. Licence zaniká uplynutím doby, na kterou byla udělena, zánikem distributora či rozhodnutím ERÚ o zrušení licence. ERÚ licenci zruší, pokud distributor přestal splňovat podmínky (povinnosti distributora, viz níže) licencované činnosti. O zrušení

⁶ musí mít ukončené vysokoškolské vzdělání a 3 roky praxe v oboru nebo ukončené střední odborné vzdělání technického charakteru a 6 let praxe v oboru [1]

licence může požádat rovněž sám distributor, když již v tomto odvětví nechce podnikat. ERÚ pak tuto licenci rovněž musí zrušit. Distributor ovšem musí v licencované činnosti pokračovat, a to po dobu, jakou určí ERÚ (nejdéle 12 měsíců). [1]

Práva a povinnosti držitele licence

Distributor je povinen vykonávat licencovanou činnost bezpečně a spolehlivě. O spolehlivosti podrobněji v další části – obecně řečeno, musí dodržovat stanovené parametry kvality dodávané elektřiny a při nedodržení těchto parametrů poskytnout postiženému náhradu. Bezpečně znamená, že technická zařízení splňují požadavky bezpečnosti stanovené právními předpisy a práci spojenou s licencovanou činností dělají lidé odborně způsobilí. Dále musí distributor ERÚ předkládat údaje pro rozhodnutí o cenách a umožnit ERÚ a SEI výkon jejich oprávnění daný energetickým zákonem - umožnit přístup k zařízením a poskytovat jim pravdivé a úplné informace. Při řešení krizových situací se distributor musí řídit havarijním plánem. Distributor je rovněž povinen umožnit zákazníkovi provedení volby nebo změny dodavatele elektřiny. Existují i povinnosti distributora nad rámec licence. Takovou povinností je převzetí povinností jiného držitele licence na distribuci elektřiny, pokud tento přestal licencovanou činnost provádět. Tato povinnost vzniká v v případě naléhavé potřeby a ve veřejném zájmu na základě rozhodnutí ERÚ (nejdéle na 1 rok). Distributor může proti rozhodnutí ERÚ podat rozklad, povinnost distribuce elektřiny ale do rozhodnutí o rozkladu ze strany ERÚ trvá. [1]

4.3. Připojení k distribuční soustavě

4.3.1. Smlouvy o připojení

K připojení zařízení k distribuční soustavě může dojít pouze na základě smlouvy o připojení. Samotné smlouvě o připojení předchází žádost o připojení, kterou distributorovi podává žadatel. Žádost o připojení se podává pro každé odběrné/předávací místo zvlášť. Žádost o připojení k distribuční soustavě se podává před výstavbou nebo připojením nového zařízení nebo při zvýšení rezervovaného příkonu nebo výkonu stávajícího zařízení. Náležitosti této žádosti udává vyhláška 51/2006 Sb. Distributor navíc může po žadateli o připojení zařízení k distribuční soustavě požadovat zpracování studie připojitelnosti. A to, když má být zařízení připojeno do sítě VN nebo VVN, nebo když existuje podezření, že připojované zařízení

bude mít vliv na spolehlivost distribuční soustavy. Studii připojitelnosti zpracovává také sám distributor (společně s provozovatelem přenosové soustavy), když žádá o připojení k přenosové soustavě, nebo když mění rezervovaný příkon nebo výkon předávacího místa mezi distribuční a přenosovou soustavou. Předmětem studie připojitelnosti je posouzení očekávaných vlivů zařízení na distribuční soustavu. Zpracovává-li studii distributor, je předmětem studie rovněž posouzení možných variant připojení z hlediska nákladů. Distributor může požadovat zpracování studie připojitelnosti do 30 dnů od podání žádosti o připojení. Žadatel následně musí požádat distributora o podklady nezbytné ke zpracování studie a distributor mu je musí během 15 následujících dnů poskytnout. Pokud si žadatel o podklady do 30 dnů nezažádá, distributor žádost o připojení neposuzuje. [22]

Distributor posuzuje žádost o připojení s ohledem na místo a způsob připojení, velikost požadovaného rezervovaného příkonu nebo výkonu, spolehlivost dodávek, charakter zpětného působení zařízení na distribuční soustavu, plánovaný rozvoj soustavy a pořadí podaných žádostí⁷. Distributor může do 15 dnů od obdržení žádosti požádat žadatele o připojení o doplnění údajů. Nejsou-li shledány důvody pro nepřipojení (podle energetického zákona), předloží distributor žadateli do 30 dnů (do 60 dnů v případě sítí VN a VVN) od podání úplné žádosti o připojení, návrh smlouvy (nebo návrh smlouvy o smlouvě budoucí⁸) o připojení. Pokud zařízení připojit nelze, oznámí toto distributor žadateli o připojení do 30 dnů od podání úplné žádosti o připojení, včetně udání důvodů, kvůli kterým k připojení zařízení k distribuční soustavě nemůže dojít. Při porušení lhůt platí distributor žadateli o připojení náhradu ve výši podle přílohy PŘÍLOHA Č. 6 - POSOUZENÍ ŽÁDOSTI O PŘIPOJENÍ. Distributor rezervuje žadateli o připojení požadovaný výkon nebo příkon od okamžiku předložení návrhu smlouvy. Pokud žadatel návrh smlouvy nepřijme do 30 dnů (do 60 dnů v sítích VN a VVN), distributor daný výkon nebo příkon přestává rezervovat. [22]

Připojení žadatele o připojení se uskuteční na základě smlouvy. Ve smlouvě o připojení může být zahrnuto více odběrných míst žadatele. Žadatel hradí distributorovi

⁷ stát (potažmo EU) projevil zájem na podporování určitých zdrojů elektřiny v rámci boje proti klimatickým změnám. Mezi podporované zdroje elektřiny patří obnovitelné zdroje elektřiny, druhotné zdroje elektřiny, vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a decentrální výroby elektřiny. Tyto zdroje podporuje různými způsoby – nejvýznamnějším je určitě cenová dotace těchto zdrojů. V oblasti distribuce jsou pak podporované zdroje podporovány tak, že jsou připojovány přednostně. [35]

⁸ Smlouva, ve které se distributor a žadatel o připojení zaváží uzavřít smlouvu o připojení v dohodnuté době. Zpravidla se uzavírá tehdy, když je k připojení zařízení nutné stavebních úprav distribuční soustavy, které vyžadují stavební povolení.

zálohu na podíl na oprávněných nákladech ve výši 50 % z hodnoty tohoto podílu, maximálně však 50 000 000 Kč. Hodnotu podílu na oprávněných nákladech lze vidět v PŘÍLOHA Č. 8 – PODÍL NA OPRÁVNĚNÝCH NÁKLADECH. Zálohu žadatel uhradí do 15 dnů ode dne uzavření smlouvy o připojení. Pokud tak neučiní, smluvní vztah zaniká. Žadatel navíc hradí plně náklady na vývodové vedení k místu připojení. [22]

4.3.2. Smlouvy o distribuci

Smlouva o připojení nestačí k tomu, aby k danému odběrnému místu nebo z daného odběrného místa byla distribuována elektřina. Toto se děje až na základě smlouvy o distribuci. Ta je uzavřena na základě žádosti žadatele pro každé odběrné nebo předávací zařízení zvlášť. Nová smlouva o distribuci musí být sepsána i v případě změny rezervovaného příkonu (ne pouze pro nově připojená zařízení). Smlouva o distribuci musí být podepsána alespoň 30 dní před plánovaným zahájením distribuce. Smlouva se liší v závislosti na tom, s kým je podepisována – zákazníkem nebo dodavatelem sdružené služby. Smlouva se zákazníkem je podepsána pro odběrné místo nebo jejich souhrn. Smlouva s dodavatelem sdružené smlouvy⁹ je podepsána prostřednictvím rámcové smlouvy o distribuci elektřiny s tímto dodavatelem (pro více odběrných míst zároveň). Distributor pak předává dodavateli sdružené služby údaje o jednotlivých odběrných místech. Na základě smlouvy o distribuci hradí zákazník nebo dodavatel sdružené služby regulovanou cenu za distribuci, systémové služby, podporu obnovitelných zdrojů a operátora trhu. Cena za distribuci se musí lišit v závislosti na tom, do jaké sítě (velikost sdruženého napětí) - NN, VN, VVN - je zařízení připojeno. Cena za distribuci se skládá z fixní (nezávislá na množství odebrané elektřiny) složky a variabilní (závislá na množství odebrané elektřiny) složky. Fixní část je tvořena cenou za rezervovanou kapacitu. Rezervovaná kapacita je dána buď smlouvou, nebo jmenovitým proudem jističe. Variabilní část je tvořena cenou za distribuovanou MWh elektřiny. Na základě smlouvy o připojení. Před samotným připojením zařízení do sítí VN a VVN může na žádost majitele připojovaného zařízení proběhnout zkušební provoz, ve kterém se zkoumá provozuschopnost nově připojeného nebo rekonstruovaného zařízení. [23]

Distributor musí umožnit distribuci elektřiny zákazníkovi do 5 dnů ode dne, kdy byl na základě smlouvy o distribuci distributor požádán o umožnění distribuce a žadatel

⁹ přejímá odpovědnost za odchylku

splnil podmínky připojení k distribuční soustavě. Strany se mohou domluvit i na jiné lhůtě. Za nedodržení lhůty platí distributor náhradu ve výši podle přílohy PŘÍLOHA Č. 6 - UMOŽNĚNÍ DISTRIBUCE. [24]

4.4. Dispečerské řízení, stav nouze

4.4.1. Dispečerské řízení

Dispečerské řízení zahrnuje

- 1) přípravu provozu distribuční soustavy
- 2) operativní řízení soustavy
- 3) hodnocení provozu soustavy

Dispečerské řízení provádí technický dispečink distributora. Lokální distributor, který nemá technický dispečink, má v oblasti dispečerského řízení status zákazníka nebo výrobce. Technický dispečink distributora je při řízení toků v elektrizační soustavě řízen technickým dispečinkem provozovatele přenosové soustavy. Technický dispečink distributora dispečersky řídí výroby, odběrná místa a technické dispečinky lokálního distributora připojené k jeho distribuční soustavě. Při dispečerském řízení technický dispečink řídí toky elektřiny (regulace výkonů a usměrňování spotřeby) v distribuční soustavě a řeší mimořádné situace (předchází stavu nouze nebo řeší jeho důsledky). Pokyny dispečerů jsou uchovávány nejméně po dobu 5 let. [25]

Technický dispečink distributora musí rovněž zveřejňovat informace o možnosti distribuční soustavy. Informace o možnostech distribuční soustavy obsahují údaje o volné distribuční kapacitě na vedeních 110 KV v různých obdobích roku. Informace o předpokládaném rozvoji distribuční soustavy, plánované výstavbě vedení 110 KV, transformoven 110KV/VN a důležitých vedení VN, a to nejméně na období 5 let.

Příprava provozu

Technický dispečink připravuje plán provozu zařízení distribuční soustavy, a to na základě plánu odstávek zařízení a předpokládaného průběhu zatížení a bilance toků energie v distribuční soustavě. Tyto informace mu musí poskytnout uživatelé distribuční soustavy. Přípravu provozu dělá technický dispečink pro různá období. Těmi jsou

předpokládaný rozvoj soustavy v následujících 10 letech, roční příprava, měsíční příprava, týdenní příprava a denní příprava. [25]

Předpokládaný průběh zatížení

Aby mohl distributor účinně rozvíjet distribuční soustavu, musí předvídat odebíraný a dodávaný výkon v daných místech distribuční soustavy. Distributor toto předvídá na základě informací od uživatelů distribuční soustavy a na základě jím zpracovaných odhadů. Těmito odhady jsou odhad budoucí poptávky (zákazníci) a odhad budoucí nabídky (výrobci). Tyto odhady se zakládají na znalostech minulých odběrů a znalosti trendu spotřeby, ale také na předpovědi počasí atd. [8]

Plánované odstávky zařízení

Pro vypracování plánu provozu je důležitá znalost odstávek zařízení uživatelů distribuční soustavy. Součástí tohoto plánu jsou rovněž odstávky zařízení distribuční soustavy s vlivem na přenosovou soustavu. Tato část plánu rozvoje distribuční soustavy je základem pro roční přípravu odstávek, a ta je základem pro další krátkodobější přípravy.

Významní uživatelé¹⁰ distribuční soustavy musí distributora informovat o plánovaných odstávkách (na 10 let dopředu). Distributor následně informuje uživatele o omezeních ze strany distribuční soustavy, a ti pak předloží aktualizovanou podobu odstávek, která připomínky distributora reflektuje. Distributor pak na základě těchto informací zahrne návrhy odstávek do dlouhodobého programu. Méně významní uživatelé poskytují distributorovi informace o odstávkách na 1 rok dopředu. Všechny tyto informace (včetně informací významných uživatelů) zahrne distributor do roční přípravy provozu a tuto zveřejní.

Vynucený rozvoj distribuční soustavy

Mohou nastat situace, kdy rozvoj distribuční soustavy je vynucen, a zařízení distribuční soustavy musí být upraveno nehledě na plán rozvoje. Tato situace se týká předávacích míst mezi přenosovou a distribuční soustavou. Rezervovaný příkon předávacího místa musí být navýšen (v součinnosti s provozovatelem přenosové soustavy) o 50 MW a více, pokud alespoň ve 30 dnech v uplynulém roce byl odběr z daného předávacího místa vyšší než stávající rezervovaný příkon, nebo když distributor očekává, že k takovému stavu na základě plánovaných odběrů dojde.

¹⁰ kdo mezi takové patří, je uvedeno v Pravidlech provozování distribuční soustavy

Náklady si mezi sebe rozdělí distributor a provozovatel přenosové soustavy (více v 51/2006 Sb.).

Operativní řízení provozu

Operativní řízení zahrnuje

1. řízení zapojení prvků distribuční soustavy a řízení toků elektřiny v soustavě
2. řešení poruchových stavů v distribuční soustavě
3. opatření pro předcházení nebo řešení stavu nouze
4. vydávání a evidence povolení pracovní činnosti na zařízeních distribuční soustavy

Technický dispečink distributora pracuje v součinnosti s technickým dispečinkem provozovatele přenosové soustavy a technickými dispečinkami jiných distributorů. Těmto také dává operativní pokyny. Operativní pokyny dává rovněž výrobcům elektřiny při připojování nebo odpojování výroben elektřiny nebo změně dodávaného výkonu. A také zákazníkům připojených do VN a VVN, kdy je vyzve k omezení nebo přerušení odběru elektřiny nebo naopak povolí opětovné připojení zařízení k distribuční soustavě. [25]

Hodnocení provozu

Technický dispečink zpracovává denní, týdenní, měsíční a roční hodnocení provozu distribuční soustavy. To obsahuje

1. vyhodnocení skutečného průběhu zatížení
2. vyhodnocení bilancí toků energie a výkonů
3. přehled omezení spotřeby a výroby elektřiny
4. rozbor poruchových stavů v distribuční soustavě

Výsledky hodnocení provozu distributor uchovává po dobu 10 let. [25]

4.4.2. Stav nouze

Stavem nouze je stav, který vznikl v elektrizační soustavě v důsledku živelních událostí, havárií, nevyrovnané bilance elektrizační soustavy nebo její části popř. je-li

ohrožena bezpečnost osob. Způsobuje významný a náhlý nedostatek elektřiny nebo ohrožení celistvosti elektrizační soustavy, její bezpečnosti a spolehlivosti. Stavů nouze se musí, v případě reálného rizika jeho vzniku, předcházet. [1]

Pokud nastal stav nouze na území celé ČR, vyhláší ho provozovatel přenosové soustavy a rovněž řídí nápravu tohoto stavu. Pokud nastal stav nouze pouze na části území, vyhláší tento stav distributor a také řídí likvidaci takového stavu. Distributor stav nouze vyhláší ve sdělovacích prostředcích a prostřednictvím dispečerského řízení. Vyhlášení tohoto stavu distributor oznamuje MPO, ERÚ, Ministerstvu vnitra a příslušnému krajskému úřadu. Distributor má právo instalovat u uživatelů distribuční soustavy zařízení, která slouží k možnému vypnutí (podle vypínacího plánu, který distributor v součinnosti s provozovatelem přenosové soustavy zpracovává) nebo omezení odběru (podle regulačního plánu, který distributor v součinnosti s provozovatelem přenosové soustavy zpracovává). Vypnutí je obvykle nejzazší možností a bývá pouze krátkodobé. Toto musí být uvedeno ve smlouvě o připojení. Cílem tohoto opatření je zabránění vzniku poruchy na distribuční soustavě nebo přetížení elektrizační soustavy. Distributor nesmí diskriminovat uživatele distribuční soustavy. [26]

4.5. Měření

Měření v distribuční soustavě zajišťuje příslušný distributor. Měření se zjišťuje množství dodané nebo odebrané činné nebo jalové elektřiny a jeho časový průběh. U zákazníků odebírajících elektřinu ze sítí nízkého napětí může být časový průběh nahrazen typovým diagramem dodávek. Distributoři jiných soustav jsou povinni na svůj náklad upravit předávací místo nebo odběrné místo pro instalaci měřícího zařízení v souladu se smlouvou o připojení a s podmínkami obsaženými v Pravidlech provozování přenosové soustavy nebo Pravidlech provozování příslušné distribuční soustavy. [8]

Distributor na své náklady zajišťuje instalaci měřícího zařízení a jeho údržbu. Výrobci, zákazníci a jiní distributoři mohou se souhlasem distributora pro vlastní potřebu a na svůj náklad osadit vlastní kontrolní měřící zařízení. Distributor musí zajistit měřící zařízení proti neoprávněné manipulaci. Ostatní jsou povinni umožnit distributorovi přístup k měřícímu zařízení za účelem odečtu, údržby, výměny či odebrání. [1]

Pokud zákazník nabude dojmu, že u něj instalované měřící zařízení nefunguje správně, může požádat distributora o přezkoušení tohoto zařízení. Je-li na něm zjištěna závada, hradí náklady spojené s jeho přezkoušením distributor. Není-li závada zjištěna, hradí tyto náklady zákazník, který písemně požádal o přezkoušení měřícího zařízení. Distributor musí měřící zařízení a jeho přezkoušení realizovat v určité době od podání stížnosti zákazníka (viz příloha PŘÍLOHA Č. 5 - VÝMĚNA MĚŘÍCIHO ZAŘÍZENÍ A VYROVNÁNÍ PLATEB) a při nedodržení této doby musí zaplatit zákazníkovi náhradu podle přílohy PŘÍLOHA Č. 6 - VÝMĚNA MĚŘÍCIHO ZAŘÍZENÍ A VYROVNÁNÍ PLATEB. S tímto souvisí obecnější problém, a to stížnost na vyúčtování cen za distribuci. Právě chyby měření mohou být častým důvodem pro podání reklamace ze strany zákazníka nebo dodavatele sdružené služby. Distributor v takovém případě musí do 15 dnů poslat zákazníkovi (nebo dodavateli sdružené služby) vyjádření k reklamaci a při oprávněnosti reklamace do 30 dnů vypořádat rozdíly v platbách. Při nedodržení těchto termínů musí zaplatit náhradu ve výši podle přílohy PŘÍLOHA Č. 6 - REKLAMACE VYÚČTOVÁNÍ DISTRIBUCE ELEKTŘINY. [27]

Přezkoušení se netýká pouze správné funkčnosti měřícího zařízení, ale také správné funkčnosti přijímače HDO. Distributor má povinnost nechat přezkoušet přijímač HDO, pokud ho o to zákazník požádá. Toto přezkoušení musí distributor uskutečnit do 15 dnů. Je-li zjištěna závada, náklady na přezkoušení a opravu (nebo nákup) přijímače HDO platí distributor. Když závada zjištěna není, platí náklady spojené s přezkoušením zákazník. [8]

4.5.1. Neoprávněný odběr

Při neoprávněném odběru určí množství neoprávněně odebrané elektřiny distributor, a to na základě naměřených nebo jinak prokazatelných údajů. Pokud takové údaje nemá k dispozici, musí neoprávněně odebrané množství energie zjistit výpočtem. V tomto výpočtu se v podstatě stanovuje, kolik energie maximálně mohl zákazník odebrat a toto množství se vynásobí určitým koeficientem (viz dále). V případě sítí VVN a VN, se vychází z rezervovaného příkonu podle smlouvy o připojení. U sítě NN se příkon zjistí násobkem jmenovitého proudu jističe, počtem fází a jmenovitého fázového napětí (230 V). Hodnota získaného příkonu se poté vynásobí dobou neoprávněného odběru. Pokud tuto dobu nemůže distributor zjistit, pak se za dobu neoprávněného odběru u sítě NN považuje doba od posledního pravidelného odečtu, maximálně však 24 měsíců. U sítí VN a VVN se doba neoprávněného odběru stanoví na

24 měsíců. Takto zjištěné technicky dosažitelné množství neoprávněně odebrané elektřiny se vynásobí koeficientem 0,2 pro sítě NN a 0,5 pro sítě VN a VVN, čímž je získáno množství neoprávněně odebrané elektřiny. Za toto množství pak zákazník platí náhradu. Součástí náhrady je i uhrazení nákladů spojených se zjištěním neoprávněně odebrané elektřiny distributorovi. [28] Pokud zákazník, kterému byla z důvodu neoprávněného odběru přerušena dodávka elektřiny, požádá po uhrazení náhrady za neoprávněný odběr o opětovné připojení k distribuční soustavě, musí takový zákazník zaplatit distributorovi podíl na oprávněných nákladech. Tento podíl činí 1 500 Kč pro zákazníka připojeného na hladinu NN a 3 500 Kč pro zákazníka připojeného na hladiny VN a VVN. [22]

4.5.2. Obchodní měření

Distributor zajišťuje obchodní měření v příslušné distribuční soustavě. Naměřené údaje distributor na vyžádání předává oprávněným žadatelům a rovněž tato data archivuje. Oprávněným žadatelem je především dodavatel elektřiny nebo dodavatel sdružené služby a operátor trhu. Informace takovému žadateli musí distributor bezplatně poskytnout do 6 pracovních dnů následující měsíce. [28] Distributor také musí poskytnout prostřednictvím operátora trhu dodavateli nebo dodavateli sdružené služby údaje o spotřebě jejich zákazníků, kteří využili práva na změnu dodavatele. A to do 5. dne následujícího měsíce u zákazníků, jejichž zařízení je vybaveno měřením typu A nebo B. U zákazníků se zařízeními vybavenými měřením typu C poskytuje distributor údaje do 10 dnů od provedení odečtu spotřeby. Za nedodržení těchto lhůt platí distributor dodavateli náhradu podle přílohy PŘÍLOHA Č. 6 - PŘEDÁVÁNÍ ÚDAJŮ O MĚŘENÍ. Maximální prodlení bez povinnosti platit náhradu je 1 den. [29]

Distributor je povinen poskytovat informace operátorovi trhu, aby mohl vykonávat svou zákonem danou povinnost. Distributor tedy musí každý den operátorovi trhu předat informace o skutečných odběrech zařízení vybavených měřením typu A (viz vyhláška 82/2011 Sb.) a předběžných odběrech zařízení vybavených měřením typu B za předchozí den. Distributor dále musí následující měsíc odevzdat operátorovi trhu informace o skutečných odběrech zařízení vybavených měřením typu B a o součtu odebrané elektřiny zařízeními vybavenými měřením typu C. Pro účely plánování spotřeby elektřiny se sestavují pro zákazníky vybavené měřením typu C typové diagramy. Tyto diagramy zpracovává operátor trhu na základě dat distributora. [23]

Distributor přiřazuje na základě pokynů operátora trhu odběrným a předávacím místům identifikační číselné kódy a na základě žádosti účastníka trhu s elektřinou mu tyto kódy sděluje. Tyto kódy jsou důležité pro zjednodušení procesu změny dodavatele elektřiny a při procesu dodávání elektřiny dodavatelem poslední instance. [30]

4.6. Výkaznictví

Distributor se při výkaznictví řídí zákonem o účetnictví. Distribuce elektřiny má svá specifika, která tento zákon nemůžu brát v úvahu. Proto ERÚ vydal vyhlášku o regulačním výkaznictví (59/2012 Sb.), kde stanovuje druhy výkazů a jejich provedení, které musí distributor ERÚ odevzdávat. [31]

Distribuce je cenově regulována ERÚ, proto zvláštní důraz klade ERÚ na výkazy aktiv, investičních výdajů a nákladů. Ve výkazech aktiv a změn aktiv distributor vykazuje svůj majetek – skutečné odpisy, vyřazený majetek, plánovaný aktivovaný majetek. Distributor tento majetek rozlišuje podle napěťových úrovní. Se stavem majetku úzce souvisí úroveň nákladů. Tyto distributor samozřejmě také vykazuje, a to opět podle jednotlivých napěťových hladin. Distributor dále vykazuje investiční výdaje a plánované investiční výdaje v členění na obnovu a rozvoj. [31]

Výkaznictví se týká rovněž provozně-technické oblasti. V této oblasti distributor zpracovává výkazy bilanční, technické, tarifní a provozně-technické. Výkazy bilanční vycházejí s fyzikálních toků elektřiny po jednotlivých napěťových hladinách mezi distributory navzájem nebo distributory a provozovatelem přenosové soustavy. Uvádí se rovněž maxima výkonů na rozhraní různých částí elektrizační soustavy provozovaných odlišnými držiteli licence. Ve výkazech technických uvádí distributor údaje související s podporou podporovaných zdrojů elektřiny - údaje o předávacím místě tzn. instalovaný výkon výroby, výroba energie atd. v členění podle druhu podporovaného zdroje. Distributor vykazuje rovněž údaje týkající se spotřeby energie – rezervovanou kapacitu a odběr elektřiny z hladin VN a VVN a rezervovaný příkon a spotřebu elektřiny na hladině NN. Konečně, distributor zpracovává provozně-technický výkaz. V tomto výkazu udává informace o jednotlivých zařízeních, provozních událostech a hodnocení provozu sítě a údaje pro sestavení bilance elektřiny a bilancí výkonu. Termíny pro předkládání výkazů se různí a jsou určeny ve vyhlášce 59/2012 Sb. [31]

4.7. Kvalita elektřiny

Požadovanou kvalitu distribučních služeb a výši náhrad za porušení této kvality stanovuje vyhláška o kvalitě dodávek elektřiny (540/2005 Sb.). Kvalita distribuce a její parametry jsou vyjádřeny pomocí standardů distribuce elektřiny, standardů dodávek a ukazatelů nepřetržitosti.

Snížená kvalita napětí

Existuje-li podezření na chybu měření nebo měření nebylo z nějakého důvodu provedeno (porucha měřicího zařízení), hodnota spotřebované nebo vyrobené elektřiny se musí získat náhradním způsobem. Takovým způsobem může být výpočet nebo odhad z hodnot naměřených ve srovnatelném předcházejícím období nebo následujícím období. Měření musí probíhat co neblíže předávacímu místu. [28]

Podezření na chybu měření může nabýt rovněž zákazník (dodavatel). Ten pak může podat distributorovi stížnost na porušení standardů distribuce, a to do 60 dnů od poukazované události. Oprávněnost stížnosti se ověřuje pomocí běžných provozních měřidel nebo záznamovými měřidly. Distributor musí prověřit oprávněnost stížnosti zákazníka (dodavatele) na kvalitu napětí do 60 dnů. Shledá-li stížnost oprávněnou, musí zákazníka informovat o způsobu a termínu odstranění této nekvality. Při nedodržení těchto povinností platí distributor náhradu podle přílohy PŘÍLOHA Č. 6 - REKLAMACE. [8]

Při nedodržení kvality elektřiny tedy musí distributor tuto nekvalitu odstranit, a to v určitém termínu, který je dán vyhláškou 540/2005 Sb. Tento termín se liší v závislosti na tom, jak složité je příčinu nekvality odstranit. Vyhláška zná tři druhy složitosti odstranění příčiny, a to odstranění

- 1) jednoduchým provozním opatřením, například manipulací v zařízení distribuční soustavy,
- 2) stavebně-technickým opatřením, k jehož provedení není třeba stavebního povolení,
- 3) stavebně-technickým opatřením, k jehož provedení je třeba stavebního povolení.

V situaci, kdy je potřeba stavební povolení, se jako nedodržení kvality nepovažuje, pokud přes veškeré úsilí distributor stavební povolení nezískal. Termíny

pro odstranění jednotlivých příčin nekvality elektřiny jsou uvedeny v příloze PŘÍLOHA Č. 5 - ODSTRANĚNÍ PŘÍČIN SNÍŽENÉ KVALITY NAPĚTÍ. Za nedodržení standardů platí distributor náhradu ve výši podle přílohy PŘÍLOHA Č. 6 - ODSTRANĚNÍ PŘÍČIN SNÍŽENÉ KVALITY NAPĚTÍ.

Ukazatele nepřetržitosti distribuce elektřiny

Distributor vede záznamy o všech dlouhodobých přerušeních distribuce elektřiny v jím provozované soustavě a vypočítává ukazatele nepřetržitosti (viz příloha PŘÍLOHA Č. 7 – VÝPOČET UKAZATELŮ NEPŘETRŽITOSTI) za určité období. Tyto ukazatele vypočítává pro jednotlivé napěťové hladiny i pro celou soustavu jako celek, a pro jednotlivé kategorie přerušení.

Distributor zpracuje do 31. března následujícího kalendářního roku souhrnnou zprávu o dosažené úrovni kvality distribuce elektřiny a souvisejících služeb za předchozí kalendářní rok, včetně porovnání s předcházejícím obdobím. Regionální distributor předkládá tuto zprávu ERÚ, lokální distributor ji předkládá na požádání ERÚ. Distributor musí zprávu vyvěsit na internet. Regionální distributor navíc zpracovává měsíční zprávu (podle 540/2005 Sb.) o dodržování standardů distribuce elektřiny a do 90 dnů tuto měsíční zprávu předkládá ERÚ.

4.8. Omezení a obnovení dodávek elektřiny

Omezení dodávek elektřiny je možné z důvodů uvedených v energetickém zákoně. Konkrétnější podobě některých důvodů pro omezení dodávky elektřiny jsou věnovány následující odstavce.

Omezení dodávky z důvodu plánovaných prací na zařízeních distribuční soustavy je distributor povinen oznámit nejméně 15 dnů předem. V tomto oznámení uvede čas započetí a skončení omezení dodávek elektřiny. Toto neplatí, když je omezení kratší než 20 minut. Distributor je povinen obnovit dodávku elektřiny bezprostředně po odstranění příčin poruchy. Při neoprávněném odběru a žádosti obchodníka s elektřinou nebo výrobce elektřiny distributor musí přerušit dodávku elektřiny zákazníkům. [1] Naopak v situaci, kdy zákazník dodavateli (obchodníkovi, výrobcí) zaplatí dlužnou částku nebo se s ním domluví na obnově dodávky elektřiny, distributor musí obnovit dodávky elektřiny zákazníkovi do dvou dnů po dni, kdy ho o to požádal dodavatel. Pokud tak neučiní, platí dodavateli náhradu ve výši podle přílohy

PŘÍLOHA Č. 6 - OBNOVENÍ DISTRIBUCE PO PRODLENÍ S ÚHRADOU. Obdobně tato povinnost pro distributora platí v případě, kdy zákazník zaplatil dlužnou částku za distribuci nebo došlo k dohodě mezi zákazníkem a distributorem na splacení této dlužné částky. Distributor pak musí obnovit distribuci do dvou dnů od uzavření takové dohody, nebo zaplacení dlužné částky. Pokud tak distributor neučiní, platí náhradu podle přílohy PŘÍLOHA Č. 6 - OBNOVENÍ DISTRIBUCE PO PRODLENÍ S ÚHRADOU. [27]

Omezení distribuce obecně podléhá určitým standardům, při jejichž porušení platí distributor zákazníkům nebo výrobcům náhradu. To znamená, že distributor může být pokutován, když bez zjevných důvodů (havárie, stav nouze) dojde k přerušení distribuce elektřiny. Doba, do které musí distributor obnovit distribuci elektřiny lze najít v příloze PŘÍLOHA Č. 5 - UKONČENÍ PŘERUŠENÍ. Náhradu za nedodržení této doby platí distributor podle přílohy PŘÍLOHA Č. 6 - UKONČENÍ PŘERUŠENÍ. Doba počíná momentem, kdy se o vzniku přerušení distributor dozvěděl nebo mohl dozvědět. Doba je jiná pro výrobce elektřiny a přerušení distribuce elektřiny z jeho výroby – distributor musí obnovit schopnost distribuce elektřiny do 48 hodin. Při plánovaném omezení dodávek elektřiny musí distributor omezit dodávky pouze v době, na kterou byla ohlášena. V opačném případě platí náhrady podle přílohy PŘÍLOHA Č. 6 - UKONČENÍ PŘERUŠENÍ. [27]

5. Cenová regulace

V této kapitole bude podrobně rozebrán způsob cenové regulace distributorů. V závěrečné části kapitoly je pak uveden model, jehož výsledkem je určení skutečné efektivnosti distributora.

Regulace distributorů probíhá stanovením povolených výnosů jednotlivých distributorů. Distributoři musí být (z pro ně stanovených cen) schopni pokrýt všechny náklady spojené se zajištěním distribučních služeb a také dosáhnout určitého zisku.

Mezi náklady patří odpisy a povolené náklady. Již z názvu povolené náklady plyne, že ne každý náklad distributora je automaticky brán za povolený. Více o dělení na povolené a nepovolené náklady je uvedeno v kapitole POVOLENÉ NÁKLADY.

Povolené výnosy pro rok i lze tedy zapsat rovnicí

$$PV_i = PN_i + O_i + WACC_{bti} \cdot RAB_i \quad (1)$$

kte	PV_i	jsou povolené výnosy v roce i
	PN_i	jsou povolené náklady v roce i
	O_i	jsou odpisy v roce i
	$WACC_{bti}$	je míra výnosnosti v roce i
	RAB_i	je regulační báze aktiv v roce i

Je důležité si uvědomit, že stanovování povolených výnosů nemůže vycházet ze skutečných hodnot. Ceny distribuce musí být stanoveny dopředu – distributor musí mít v daném roce dost prostředků na zajištění distribučních služeb. Povolené výnosy jsou tedy stanovovány na základě předpokládaných údajů jednotlivých parametrů.

Nejmenším problémem je stanovení očekávaných odpisů. V předchozí kapitole je popsáno, že distributor musí plánovat rozvoj distribuční soustavy. Z tohoto plánu vyplývá, kolik zhruba bude distributor investovat, a v jakém roce budou dané investice aktivovány. Aktivované investice se v následujícím roce začínají odpisovat¹¹. Ze znalosti plánovaných investic a znalosti současného stavu aktiv jednotlivých distributorů lze tedy určit očekávané odpisy v jednotlivých letech.

U ostatních parametrů nelze vědět, jak budou v budoucnu vypadat a je nutné budoucí hodnoty nějak odhadnout. U povolených nákladů probíhá tento odhad eskalací

¹¹ roční účetní odpisové sazby pro zařízení distribuční soustavy jsou dány ve 2. příloze vyhlášky 59/2012 Sb.

skutečných nákladů z minulých období do současného období. Jak eskalace probíhá je podrobněji vysvětleno v kapitole POVOLENÉ NÁKLADY.

Povolené výnosy jsou tedy stanovovány na základě předpokládaných hodnot. Pokud se skutečnost odvíjí jinak, je nutné tyto povolené výnosy korigovat. Nelze samozřejmě korigovat něco, co už proběhlo. Ke korekci tedy dochází tak, že odchylky mezi plánem a skutečností v současném období jsou jako korekční faktor použity v budoucím období. Hodnota této odchylky musí být přepočítána na hodnotu v budoucím období. Více o těchto korekcích v jednotlivých kapitolách.

5.1. Povolené náklady

Náklady dělí ERÚ na povolené a nepovolené. Do povolených nákladů patří především provozní náklady související se zajištěním distribuce elektřiny, ale také náklady na pojištění majetku a bankovní poplatky. Mezi nepovolené náklady patří např. daňově neuznané náklady, úroky z úvěrů, ale také náklady za náhrady při nedodržení standardů distribuce elektřiny. [32]

Náklady na vyplacení náhrad za nedodržení standardů kvality distribuce elektřiny a porovnání s teoretickou výší náhrad (pro jednoho regionálního distributora) lze najít v příloze PŘÍLOHA Č. 9 – VYPLACENÉ NÁHRADY ZA NEDODRŽENÍ KVALITY. Náklady na vyplacení náhrad jsou náklady nepovolené a přímo tedy snižují zisk distributora.

Povolené náklady v jednotlivých letech se stanovují eskalací základních povolených nákladů (PN_0) do příslušného roku. Základní povolené náklady jsou v aktuálním regulačním období dány jako průměr skutečných nákladů v letech 2007 a 2008 cenově eskalovaných (eskalačním faktorem, viz dále) do cen roku 2009.

U povolených nákladů nedochází ke korekci o rozdíl se skutečnými hodnotami, což distributory motivuje dosáhnout nižších nákladů, než v jaké výši jsou předpokládány. Tato motivace je navíc posílena tím, že povolené náklady jsou eskalovány ještě faktorem efektivity, který povolené náklady během regulačního období snižuje. V tomto případě se tedy jedná o motivaci pod hrozbou trestu. [4]

Eskalační faktor

Eskalačním faktorem se eskalují povolené náklady. Mezi takové typické provozní náklady patří náklady na mzdy a náklady na opravy a údržbu. Hodnota eskalačního faktoru v příslušném roce je určena jako:

$$I_i = 0,7 \cdot IPS_i + 0,3 \cdot (CPI_i + 1\%) \quad (2)$$

kde I_i je hodnota eskalačního faktoru
 IPS_i je index cen podnikatelských služeb
 CPI_i je index spotřebitelských cen

V dřívějších regulačních obdobích se k eskalaci používal pouze index spotřebitelských cen odrážející inflaci. Kvůli tomu, že distributoři v současnosti činnosti potřebné k zajištění provozu (měření, údržba atd.) většinou najímají externě, eskalace cen je z větší části dána indexem cen podnikatelských služeb. Část eskalačního faktoru daná indexem spotřebitelských cen odráží očekávaný (za účelem růstu životní úrovně, proto růst o 1 % vyšší než CPI) růst mezd zaměstnanců. [4]

Faktor efektivity

Tento faktor nutí distributory ke snižování povolených nákladů resp. k nižšímu procentuálnímu růstu těchto nákladů, než odpovídá růstu při úročení eskalačním faktorem. Když distributor nebude tohoto schopen, jeho provozní náklady přesáhnou povolené náklady vypočtené ERÚ, a o tento rozdíl bude menší zisk distributora. ERÚ rozhodlo, že hodnota tohoto faktoru bude 9,75 % na celé období, které je dlouhé 6 let. Roční faktor efektivity je roven podílu tohoto a předcházejícího období a bude tedy v regulačním období uplatněn 5krát. [4] Roční faktor pak vychází:

$$\begin{aligned} X &= 0,0975 \\ 1 - X &= (1 - X_r)^5 \\ X_r &= 1 - \sqrt[5]{0,9025} = 0,02031 = 2,031 \% \end{aligned} \quad (3)$$

kde X je faktor efektivity za celé období
 X_r je roční faktor efektivity

5.2. Odpisy

Hodnota odpisů vyplývá ze současného stavu aktiv a z plánovaných hodnot aktivovaných investic, které se začínají odpisovat v průběhu období. Plánované hodnoty jsou korigovány v roce $i+2$ podle skutečné hodnoty a přepočtením na hodnotu peněz v roce $i+2$, a tato korekce je nazvaná korekční faktor odpisů (KFO). Časová hodnota peněz je určena jako podíl klouzavých průměrů měsíčních indexů spotřebitelských cen v posledních 12 měsících a předchozích 12 měsících. Pokud je rozdíl, mezi plánovanou hodnotou odpisů a očekávanou skutečností, významný a mohl by ovlivnit stabilitu ceny elektřiny, může ERÚ upravit hodnotu plánovaných odpisů už v roce $i+1$. [4]

5.3. Zisk

Cílem ERÚ je, aby zisk byl dán součinem parametru WACC a hodnoty aktiv potřebných k licencované činnosti. V souvislosti s unbundlingem ovšem došlo k oddělení distribučních firem od ostatních (výroba, obchod atd.), a tím pádem ke vzniku nových firem. To sebou ovšem nese nutnost přecenění stávajících aktiv. Kdyby byl zisk dán součinem WACC a hodnoty aktiv, zisk distributorů by se prudce změnil (zvýšil), a to by mělo významný dopad na cenu za distribuci elektřiny. ERÚ toto nechtěl dopustit, a proto stanovil, že ziskovost distribuce bude po přecenění shodná. Z toho ovšem plyne, že zisk nemůže být definován jako součin WACC a hodnoty aktiv, ale že musí být dán součinem WACC a určité regulované hodnoty - hodnoty regulované báze aktiv (RAB). Regulovaná báze aktiv pak je definovaná jako určitá část zůstatkové hodnoty aktiv (ZHA)

$$RAB_0 = k_0 \cdot ZHA_0, \quad (4)$$

kde k_0 je základní koeficient, z kterého je určena základna pro výpočet RAB v regulovaném období a je definován jako:

$$k_0 = \frac{zisk_0}{ZHA_0 \cdot WACC_{bti}} \quad (5)$$

Hodnota k_0 je větší nebo rovna 0,55. Dosazením rovnice (5) do rovnice (4) je získána výsledná rovnice pro určení hodnoty RAB.

$$RAB_0 = \frac{zisk_0}{WACC_{bti}} \quad (6)$$

Je evidentní, že takto definovanou regulovanou bází je zajištěno, že součin RAB_0 a $WACC_{bti}$ je roven zisku dosaženého před přeceněním aktiv. Hodnota RAB_0 se pak každoročně navyšuje (jako klasická hodnota aktiv) o hodnotu čistých investic. Čisté investice jsou definovány jako:

$$\check{C}I_i = AI_{i-1} - O_{i-1} \quad (7)$$

kde $\check{C}I_i$ jsou čisté investice v roce i
 AI_{i-1} jsou aktivované investice v roce $i-1$
 O_{i-1} jsou odpisy v roce $i-1$

Otázkou ovšem zůstává, jakou hodnotu mají odpisy. Účetní hodnota odpisů je součtem všech odpisů daných násobkem sazbou odpisování a počáteční hodnotou aktiva. Hodnota těchto odpisů v regulované bázi je ale menší. Tuto hodnotu lze získat vynásobením hodnoty odpisů koeficientem k_i . Hodnota RAB v roce $i+1$ tedy je

$$RAB_{i+1} = RAB_i + AI_i - k_i \cdot odpisy_i \quad (8)$$

kde koeficient k_i je definován jako

$$k_i = \frac{RAB_{i-1}}{ZHA_{i-1}} \quad (9)$$

V rovnici (8) je uveden výpočet hodnoty RAB v případě, kdy je výsledná skutečnost v shodě s předpokladem ERÚ (resp. jednotlivých distributorů). Skutečnost se ovšem může odlišovat, a tato odlišnost musí být v hodnotě RAB zohledněna. Skutečnost je známá až s časovým odstupem, a korekce se proto provádí za rok $i-2$. Zohlednění se provádí pomocí korekčního faktoru (KF). Tedy

$$KF_{RABi} = \Delta ZHA_{ski-2} - \Delta ZHA_{pli-2}, \quad (10)$$

kde KF_{RABi} je korekční faktor RAB v roce i
 ΔZHA_{ski-2} je změna skutečné zůstatkové hodnoty v roce $i-2$
 ΔZHA_{pli-2} je změna plánované zůstatkové hodnoty v roce $i-2$

výsledná hodnota RAB v roce $i+1$ je pak dána vzorcem:

$$RAB_{i+1} = RAB_i + AI_i - k_{i+1} \cdot odpisy_i + KF_{RAB_{i+1}} \quad (11)$$

Tato výsledná hodnota RAB se každý rok vynásobí příslušnou hodnotou parametru $WACC_{bt}$, a tak je získán zisk distributora v příslušném roce. Právě proto, že dochází ke zpoždění při porovnávání plánovaných a skutečných hodnot, RAB se podle vzorce (11) nepočítá hned od začátku regulačního období, ale až v jeho průběhu. Zároveň s korekcí hodnoty RAB musí dojít ke korekci zisku (KFZ). Zisk v minulých obdobích byl vlastně nepřesný, protože počítán z plánovaných hodnot. Jelikož hodnota peněz se v čase mění, nestačí rozdíl zisku způsobeným rozdílem mezi plánovanými a skutečnými hodnotami RAB v roce $i-2$ přičíst k zisku v roce i . Tento rozdíl se musí vyjádřit v hodnotě peněz v roce i . Korekční faktor je úročen indexem spotřebitelských cen (CPI) v příslušných letech. Korekční faktor zisku je pak dán vzorcem:

$$KFZ_i = KF_{RAB_i} \cdot WACC_{i-2} \cdot \frac{CPI_{i-2}}{100} \cdot \frac{CPI_{i-1}}{100} + \\ + KF_{RAB_i} \cdot WACC_{i-1} \cdot \frac{CPI_{i-1}}{100} \quad (12)$$

5.3.1. Výpočet míry výnosnosti

Míru výnosnosti určuje ERÚ pomocí metody vážených průměrných nákladů na kapitál ($WACC$). Právě proto, že ERÚ používá tuto metodu pro určení míry výnosnosti, mezi povolené náklady již distributoři nemohou počítat úroky. Tento náklad je již obsažen v parametru $WACC$. Distributoři jsou právnickou osobou, která platí daně z příjmu (ze zisku). Proto musí být míra výnosnosti stanovena před zdaněním. ERÚ postupuje tak, že pomocí určitého postupu (viz dále) dojde k míře výnosnosti, které by jednotliví distributoři měli dosáhnout, a tuto míru přepočte na míru výnosnosti před zdaněním. Tedy:

$$WACC_{bti} = \frac{WACC_{ati}}{1 - t_i} \quad (13)$$

kde $WACC_{bti}$ je míra výnosnosti před zdaněním v roce i

$WACC_{at}$ je míra výnosnosti po zdanění v roce i

t_i je sazba daně z příjmu právnických osob v roce i

Míra výnosnosti je pro všechny distributory stejná. WACC se v regulačním období nemění, pokud rozdíl vypočtené hodnoty WACC v roce i oproti výchozí hodnotě (hodnota v prvním roce regulačního období) WACC není větší než 0,2 %. V případě, že rozdíl je větší než 0,2 %, hodnotou WACC je hodnota spočtená v roce i a stává se novou výchozí hodnotou.

Míra výnosnosti před zdaněním je dána součtem průměrných nákladů na vlastní kapitál a průměrných nákladů na cizí kapitál, tedy:

$$WACC_{at} = r_e \cdot E + r_d \cdot (1 - t) \cdot D \quad (14)$$

- kde r_e jsou průměrné náklady vlastního kapitálu
 r_d jsou průměrné náklady cizího kapitálu
 E je podíl hodnoty vlastního kapitálu a součtu vlastního a cizího kapitálu
 D je podíl hodnoty cizího kapitálu a součtu vlastního a cizího kapitálu

Parametr D se nazývá zadluženost a platí vztah $E=I-D$. Je důležité poznamenat, že hodnota E resp. D není hodnota odvozená z reálného stavu zadluženosti jednotlivých distributorů. ERÚ stanovuje tuto hodnotu sám, přičemž parametr zadluženosti stanovuje výše, než jaké je zadlužení distributorů. Tím jsou distributoři motivováni se více zadlužovat. Pokud tak neučiní a zadlužení navyšovat nebudou, výnosnost vlastního kapitálu (ROE) bude nižší. Hodnotu zadluženosti ponechává ERÚ po dobu regulačního období konstantní.

Průměrné náklady na vlastní kapitál vycházejí z určení výnosnosti aktiva pomocí metody CAPM (Capital Asset Pricing Model). Průměrné náklady na vlastní kapitál vypočtené metodou CAPM jsou spočteny podle vzorce:

$$r_e = r_f + \beta_V \cdot (r_m - r_f) \quad (15)$$

- kde r_f je výnosnost bezrizikových aktiv (dluhopisy)
 β_V je vážený koeficient beta a představuje systematické riziko
 r_m je výnosnost průměrných aktiv na trhu

Výnosnost bezrizikových aktiv je určena jako výnosnost státních dluhopisů – tyto jsou brány za bezrizikové (v poslední době lze ale vidět příklady, kdy státní

dluhopisy za bezrizikové aktivum rozhodně brát nelze). ERÚ stanovuje bezrizikovou míry výnosnosti v roce i jako 12měsíční průměr výnosnosti 10letých státních dluhopisů v období květen roku $i-2$ až duben roku $i-1$.

Koeficient β_v je odvozen z koeficientu beta neváženého - β_N , který udává podíl rizikovosti daného aktiva a rizikovosti trhu. V případě distribuce tedy koeficient β_N udává podíl rizikovosti odvětví distribuce a rizikovosti trhu. Parametr β_N stanovuje ERÚ na základě údajů z akciového trhu a také na základě porovnání s jinými zeměmi (regulátory). Takto stanovený parametr je v celém regulačním období konstantní. Výsledná hodnota parametru β_v je vypočtena jako

$$\beta_{Vi} = \beta_N \cdot \left(1 + \frac{(1 - t_i) \cdot D}{E} \right) \quad (16)$$

a mění se během regulačního období pouze v závislosti na změně daňové sazby.

Parametr ($rm-rf$) nahrazuje ERÚ parametrem tržní rizikové přírážky (ERP). Tato samotná přírážka se skládá ze dvou částí. Tržní riziková přírážka vyspělého trhu (USA) a tržní riziková přírážka dané země. Tržní riziková přírážka dané země je daná úvěrovým spreadem (rating dané země a s tím související vyšší úrok ze státních dluhopisů) dané země a vyspělé země. Tržní rizikovou přírážku USA určil prof. Damodaran ve výši 5 %. ERÚ tuto přírážku bere jako fixní po celé období. Rating ČR se může měnit každý rok a s tím související tržní riziková přírážka ČR rovněž. Průměrné náklady na vlastní kapitál pro rok i jsou tedy konečně dány jako:

$$r_{ei} = r_{fi} + \beta_{Vi} \cdot (TP_{USA} + TP_{\check{C}Ri}) \quad (17)$$

kde r_{ei} jsou průměrné náklady na vlastní kapitál v roce i

r_{fi} je výnosnost bezrizikového aktiva v roce i

β_{vi} je koeficient beta vážený v roce i

TP_{USA} je tržní riziková přírážka v USA

$TP_{\check{C}Ri}$ je tržní riziková přírážka v ČR v roce i

Průměrné náklady na cizí kapitál odrážejí to, jakou úrokovou sazbu budou banky po distributorech pravděpodobně požadovat. Výše této sazby závisí na riziku nesplacení úvěru resp. zadluženosti, které banky u distributorů očekávají. Toto riziko lze vyjádřit pomocí dluhové prémie (DP). Výsledný vzorec pro určení průměrných nákladů na cizí kapitál v roce i potom je:

$$r_{di} = r_{fi} + D_{pi} \quad (18)$$

Průměrné náklady na cizí kapitál lze také určit jako úrokovou sazbu půjčky nabízené na finančním trhu, která bude distributorům pravděpodobně nabídnuta. ERÚ vybral takový druh půjčky (více viz Závěrečná zpráva o metodice III. regulačního období) a stanovuje průměrné náklady na cizí kapitál ve výši 12 měsíčního průměru úrokové sazby tohoto druhu půjčky. V prvním roce regulačního období byla hodnota průměrných nákladů na cizí kapitál stanovena ve výši 4,91 %.

V celé kapitole jsou čerpány informace z [4]

5.3.2. Závislost zisku na změně parametrů míry výnosnosti

Výsledná míra výnosnosti je získána dosazením a úpravou rovnic (13), (14), (16) (17) a je dána rovnicí:

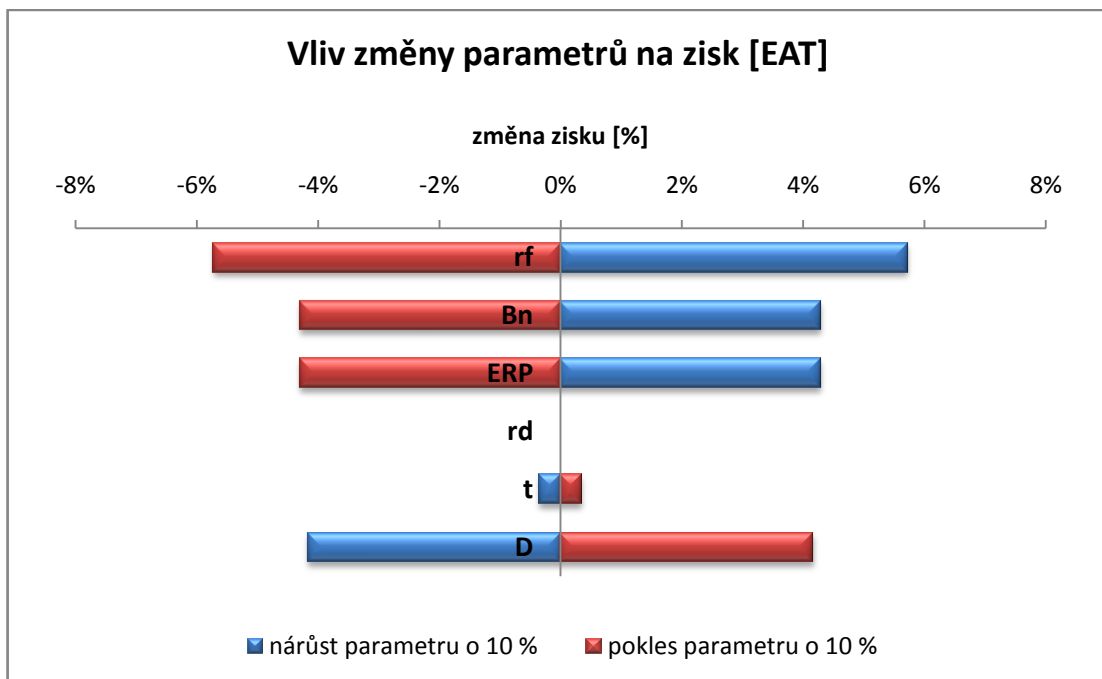
$$WACC_{bti} = \frac{[r_{fi} + \beta_N \cdot (TP_{USA} + TP_{\check{C}Ri})]}{1 - t_i} \cdot (1 - D) + [r_{di} + \beta_N \cdot (TP_{USA} + TP_{\check{C}Ri})] \cdot D \quad (19)$$

kde	$WACC_{bti}$	je výsledná míra výnosnosti před zdaněním v roce i
	r_{fi}	je výnosnost bezrizikového aktiva v roce i
	β_{vi}	je koeficient beta vážený v roce i
	TP_{USA}	je tržní riziková přírážka v USA = 5 %
	$TP_{\check{C}Ri}$	je tržní riziková přírážka v ČR v roce i
	t_i	je sazba daně z příjmu právnických osob v roce i
	D	je podíl hodnoty cizího kapitálu a součtu vlastního a cizího kapitálu
	r_d	jsou průměrné náklady cizího kapitálu

Zisky distributorů jsou tedy z velké míry závislé na stanovení parametrů míry výnosnosti ERÚ. Každý parametr má ovšem různý vliv na konečnou výši zisku. Tento fakt bude ilustrován na následujícím grafu, kde je zkoumána procentuální změna čistého zisku při změně jednotlivých vstupních parametrů míry výnosnosti. Změna každého parametru je $\pm 10\%$ z hodnot stanovených ERÚ pro první rok III. regulačního období.

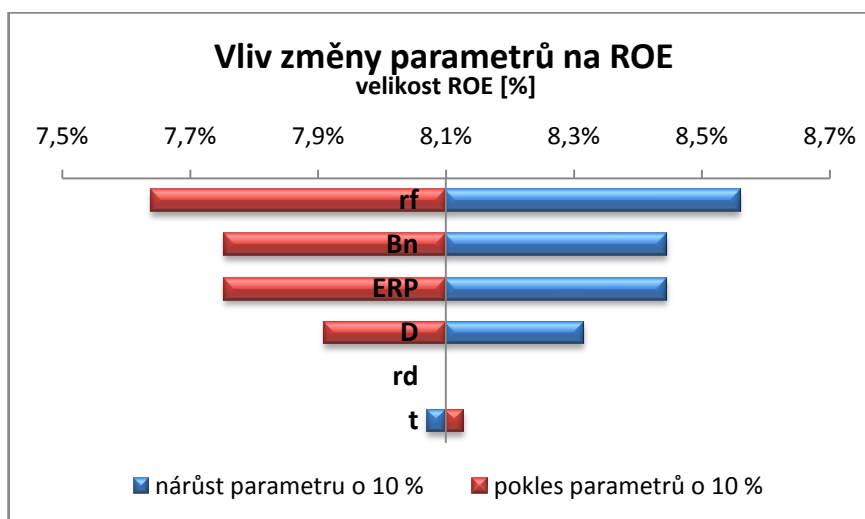
Tento graf nemá ilustrovat dopad na jednotlivé distributory, a proto je pracováno s jakýmsi fiktivním distributorem, který se chová přesně podle parametrů stanovených ERÚ tzn. má zadluženost, jakou určil ERÚ, platí úroky odpovídající zadluženosti a stanoveným průměrným nákladům na cizí kapitál, nemá žádné ostatní výnosy a náklady atd. Jedině tak je možné zobecnit vliv velikosti jednotlivých parametrů na změnu velikosti zisku.

Graf č. 1 – Vliv změny parametrů na čistý zisk

V grafu lze vidět, že nejvýznamnější vliv na velikost zisku má velikost bezrizikové míry výnosnosti, následovaná parametry beta nevážená a tržní riziková přirážka, které mají stejný dopad na zisk. Změna zisku vyplývající ze změny těchto tří parametrů jde stejným směrem tzn. při růstu parametru roste také zisk. Další významné změny zisku je dosaženo při změně zadluženosti. Při růstu zadluženosti klesá zisk (větší úrokové náklady) a naopak. Vlastníka ovšem zajímá spíše výnosnost jeho vlastního kapitálu. V tomto případě naopak růst zadluženosti způsobí vyšší výnosnost vlastního kapitálu. Ilustraci tohoto závěru lze vidět na následujícím grafu.

Graf č. 2 – vliv změny parametrů na ROE

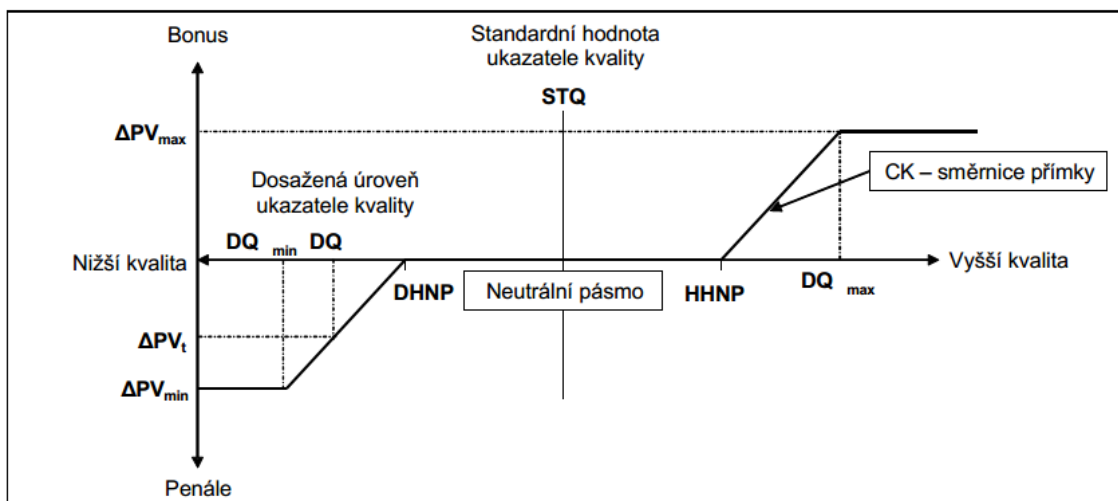

Dva zbývající parametry nemají na zisk prakticky žádný dopad. U průměrných nákladů na cizí kapitál je tento vliv přesně nulový. U výše daňové sazby je tento vliv nenulový, a to pouze z důvodu toho, že s vyšší mírou zdanění klesá koeficient beta vážený, a klesají tedy i průměrné náklady na vlastní kapitál ve vzorci pro určení míry výnosnosti po zdanění. Z toho plyne, že čistý zisk s růstem zdanění klesá a při poklesu zdanění zisk roste.

5.4. Kvalita elektřiny a její dopad na povolené výnosy

Distributoři jsou ERÚ hodnoceni z hlediska dosažené kvality elektřiny. Kvalita elektřiny je měřena pomocí ukazatelů nepřetržitosti SAIDI a SAIFI. Způsob jejich výpočtu lze vidět v příloze PŘÍLOHA Č. 7 – VÝPOČET UKAZATELŮ NEPŘETRŽITOSTI. Jednotliví distributoři jsou posuzováni podle toho, jaké kvality (z hlediska přerušení dodávek) dosahuje jimi dodávaná elektřina ve srovnání s obecně dosaženou kvalitou elektřiny. Při vyšší kvalitě jsou distributoři bonifikováni, při nižší kvalitě naopak penalizováni. Existuje rovněž neutrální pásmo kvality, kdy nedochází ani k bonifikaci, ani k penalizaci. Princip určování bonusů a penále v závislosti na kvalitě elektřiny lze vidět na obrázku,

Obrázek č. 4 – Dopad kvality elektřiny na povolené výnosy

Zdroj: ERÚ, Závěrečná zpráva o metodice III. regulačního období, dostupné z: <http://www.eru.cz/cs/elektrina/metodika-regulace/iii.-regulacni-obdobi-2010-2015->

kde na svislé ose je vynesena rozdíl v povolených výnosech a na vodorovné ose je vynesena kvalita elektřiny. Z obrázku lze také vyčíst, že existují hranice pro maximální bonus resp. penále k zisku. Parametry při vzniku Závěrečné zprávy o metodice pro III. regulační období nebyly určeny, a to kvůli krátké řadě historických údajů o dosažené kvalitě. ERÚ předběžně předpokládá, že maximální dopad na zisk distributorů bude $\pm 3\%$, a to při překročení obecné kvality elektřiny o 15% resp. při jejím nedodržení o 15% . [4]

5.5. Tržby

Povolené výnosy

Obecný popis vzorce pro výpočet povolených výnosů uvedený v úvodu celé kapitoly je možné přepsat do komplexnější podoby, která vypadá následovně:

$$\begin{aligned}
 UPV_i = & PN_0 \cdot (1 - X_r)^i \cdot \prod_i I_i + O_i + KFO_i + \\
 & + WACC_{bti} \cdot RAB_i + KFZ_i + Q_i - OV_i
 \end{aligned}
 \tag{20}$$

kde UPV_i jsou upravené povolené výnosy v roce i
 PN_0 jsou základní povolené náklady
 X_r je roční faktor efektivity

I_i	je hodnota eskalačního faktoru v roce i
O_i	jsou odpisy v roce i
KFO_i	je korekční faktor odpisů v roce i
$WACCbt_i$	je míra výnosnosti v roce i
RAB_i	je regulační báze aktiv v roce i
KFZ_i	je korekční faktor zisku v roce i
Q_i	bonus (+)/penále (-) za dosaženou kvalitu elektřiny v roce i
OV_i	ostatní výnosy v roce i

Mezi významné ostatní výnosy distributora patří například zúčtování připojovacích příspěvků nebo náhrady za neoprávněné odběry. Náhrady za neoprávněné odběry nevstupují do parametru ostatních výnosů v plné výši, distributoři jsou tedy více motivováni odhalovat takové odběry. [4]

Mohlo by se z prozatímního popisu zdát, že upravené povolené výnosy distributora jsou jeho veškeré tržby. Není tomu tak. Tržby distributora jsou podstatně větší a vyplývají z povinnosti distributora platit za služby ostatních účastníků trhu. Významným nákladem je také náklad na krytí ztrát elektřiny a vlastní spotřebu elektřiny. O takový náklad musí být tržby rovněž navýšeny, aby výdaje spojené s tímto nákladem byl distributor schopen uhradit.

Mezi významné služby, za které musí distributor platit, patří především rezervace kapacity přenosových zařízení (popř. distribučních zařízení jiného distributora), systémové služby, použití přenosové a jiné distribuční soustavy. Distributor také hradí operátorovi trhu platbu spojenou s krytím nákladů na podporu obnovitelných zdrojů energie. [33]

Na tyto služby získává prostřednictvím cenového rozhodnutí ERÚ prostředky. Distributor zde tedy vystupuje jako prostředník, kterému je účtována platba za nějakou službu ze strany účastníka trhu s elektřinou – takovým může být provozovatel přenosové soustavy, jiný distributor, operátor trhu atd. – a distributor platbu ve stejné výši účtuje jinému účastníkovi trhu s elektřinou – obvykle obchodníkovi s elektřinou. Z logiky, jak jsou v cenovém rozhodnutí ERÚ upraveny platby za dané služby, plyne, že prostřednictvím plateb za tyto služby nemůže dojít ke změně zisku distributora. I při jiné než očekávané dodané energii budou vždy výnosy z takových tržeb rovny nákladům na ně. Tržby a náklady spojené s těmito službami tedy nebudou v dalších

úvahách vystupovat. [34] Konečné tržby (podstatně nižší než účetní hodnota tržeb) lze tedy psát ve tvaru:

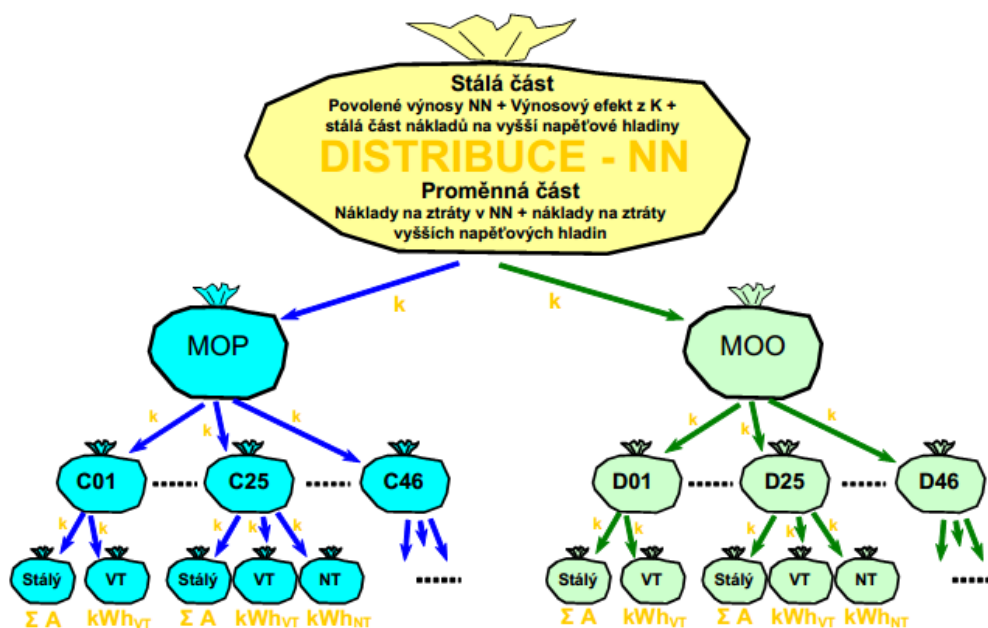
$$T_i = PV_i + N_{ZE} + OV_i \quad (21)$$

kde T_i jsou očekávané tržby (ne účetní) distributora
 PV_i jsou očekávané povolené výnosy
 N_{ZE} jsou očekávané náklady na krytí ztrát elektřiny a vlastní spotřebu
 OV_i jsou očekávané ostatní výnosy distributora

Tyto tržby se musí podle nějakého klíče rozdělit mezi jednotlivé zákazníky. Není úkolem této práce podrobně tento proces analyzovat, takže bude pouze velmi stroze vysvětlen princip dělení nákladů na variabilní a fixní.

Je evidentní, že zákazníci připojení k vyšší napěťové hladině užívají menší část distribuční soustavy než zákazníci připojení k síti NN. To je zohledněno v cenách za distribuci, takže obecně platí, že zákazníci v síti NN platí vyšší cenu za distribuci než zákazníci připojení k vyšší napěťové hladině. Cena za distribuci se dělí na fixní a variabilní část, přičemž tyto části by měly odrážet fixní a variabilní náklady distributora. Fixní část je udána jako cena za MW rezervované kapacity pro hladiny VVN a VN resp. jako cena za jistič (ampér) rezervovaného příkonu pro hladinu NN. Variabilní část pak je dána cenou za MWh a pro zákazníky NN může být dělena na cenu za MWh ve vysokém a nízkém tarifu. Existují různé distribuční sazby, princip stanovení cen pro jednotlivé distribuční sazby na hladině NN je možné vidět na následujícím obrázku. [32]

Obrázek č. 5 – princip stanovení cen jednotlivých distribučních sazeb

Zdroj: ERÚ, Závěrečná zpráva o metodice II. regulačního období, dostupné z: <http://www.eru.cz/cs/elektrina/metodika-regulace/ii.-regulacni-obdobi-2005-2009->

Ceny za všechny distribuční sazby stanovuje ERÚ v cenových rozhodnutích. Lokální distributor má dvě možnosti, jak bude určena cena za distribuci v jím provozované distribuční soustavě. První možností je, že převezme ceny jemu nadřazené regionální distribuční soustavy. Druhou možností je, že lokální distributor požádá ERÚ o individuální stanovení ceny za distribuci pro jeho soustavu. [4]

5.6. Efektivnost investic

Z logiky cenové regulace prováděné ERÚ plyne, že efektivnost investic by měla být rovna míře výnosnosti po zdanění ($WACC_{at}$) stanovené ERÚ. Cenová regulace distributorů probíhá formou regulace povolených výnosů. Stejně tak lze říct, že každá jednotlivá investice je v průběhu doby financována povolenými výnosy. Tyto povolené výnosy jsou obecně dány výpočtem podle rovnice (1). V takovém případě je míra výnosnosti investice rovna parametru $WACC_{at}$ (to je ukázáno v příloženém excelovském souboru). ERÚ ale v rámci motivace distributorů zvolil rozdílnou metodu přístupu k odpisům a jejich vlivu na regulovanou bázi. Obecně platí, že hodnota aktiv (dlouhodobých) v roce i je dána výpočtem podle rovnice (7), tedy hodnotou aktiv v minulém období, ke které jsou přičteny aktivované investice z minulého období a odečteny odpisy z minulého období. V důsledku přecenění a vzniku regulované báze

ovšem dochází ke stavu, kdy reálná hodnota odpisů aktiv regulační báze je nižší než účetní hodnota odpisů. Výpočet hodnoty RAB v obecném roce i uvádí rovnice (8). V tomto výpočtu je oproti předchozímu případu počítáno s rozdílem pouze části odpisů. Tato část je dána násobkem účetní hodnoty odpisů a koeficientu k_i spočteného podle rovnice (9). To má ovšem významný dopad na efektivnost nově realizovaných investic. Hodnota odpisů investice v jednotlivých letech se totiž do hodnoty RAB v následujícím roce neodráží v plné výši. Hodnota RAB je tedy vyšší, než by byla, kdyby od ní byla odečtena celá účetní hodnota odpisů. Z toho plyne, že dosahovaný zisk distributora je vyšší. A z toho konečně plyne, že finanční toky investice v jednotlivých letech jsou vyšší, a vyšší je tedy i efektivnost investice. Tento fakt je ukázán na příkladech v přiloženém excelovském souboru. Pro ukázkou jsou v následující tabulce uvedeny vnitřní výnosová procenta investice dosažená v daném příkladu.

Tabulka č. 1 - porovnání efektivnosti investice

	i_{rr} [%]
Investice, jejíž odpisy vstupují (záporně) do hodnoty RAB v plné výši	6,42%
Investice, jejíž odpisy vstupují do RAB v hodnotě k_i^* (hodnota odpisů)	6,72%
Výše míry výnosnosti po zdanění $WACC_{at}$ stanovená ERÚ	6,42%

5.7. Model

Model porovnává plánovanou a skutečně dosaženou efektivnost distributora na základě zadaných vstupních údajů. Efektivnost je dána velikostí ukazatelů výnosnosti (použity ROA a ROE). Efektivnost distributora je závislá na rozhodnutích ERÚ, a to přímo i nepřímo. Přímá závislost představuje situaci, kdy ERÚ přímo jím stanovenou hodnotou některého parametru ovlivňuje efektivnost distributora. Nepřímou závislostí je myšlena závislost, při které je efektivnost distributora ovlivněna pouze způsobem regulace, který ERÚ praktikuje – např. efektivnost distributora se pravděpodobně změní při změně dodaného množství elektřiny. A tento parametr samozřejmě nemůže ERÚ nijak ovlivnit. Nepřímý vliv ERÚ je pak takový, že ve svých cenových rozhodnutích určuje, jaká část tržeb distributora je závislá na množství dodané elektřiny, a tím ovlivňuje efektivnost distributora. Model je rozdělen do pěti bloků, které budou podrobněji popsány v následující části.

V prvním bloku jsou parametry potřebné k určení míry výnosnosti. Tyto jsou dopředu stanoveny ERÚ, sazba daně z příjmu právnických osob pak státem. Způsob jakým je ERÚ stanovuje, je popsán v kapitole 5.3.1 VÝPOČET MÍRY VÝNOSNOSTI.

Druhý blok se týká určení povolených výnosů. Tyto výnosy stanovuje ERÚ na základě míry výnosnosti, předpokládané hodnoty regulační báze aktiv, povolených výnosů a odpisů. Přesný popis, jak ERÚ dochází k těmto hodnotám je popsán v kapitolách 5.1. až 5.5.

Třetí blok zahrnuje parametry potřebné k výpočtu plánované hodnoty tržeb. Mezi takové parametry patří upravené povolené výnosy stanovené ERÚ, náklady na krytí ztrát elektřiny v distribuční soustavě a vlastní spotřebu elektřiny a náklady na rezervaci kapacity přenosové nebo jiné distribuční soustavy. Předpokládaná hodnota ztrát je dána povolenou mírou technických a obchodních ztrát (např. nedovolené odběry). Povolené technické ztráty jsou konstantní během celého regulačního období. Povolené obchodní ztráty jsou naopak během regulačního období snižovány a distributoři tedy musí (pod hrozbou snížení zisku) tyto ztráty snižovat. Povolené ztráty jsou určovány na základě skutečných dosažených ztrát v minulosti a předpokládaném množství elektřiny vstupující do příslušné distribuční soustavy. [4]

Náklady na krytí ztrát elektřiny jsou pak dány součinem množství ztrát elektřiny a ceny, kterou distributor za jednotku ztracené elektřiny platí. Celkové předpokládané tržby jsou získány výpočtem podle rovnice (21). Výsledný plánovaný čistý zisk je pak dán hodnotou, která je získána odečtením plánovaných úroků a daní od hrubého zisku.

Čtvrtý blok zpracovává skutečně dosažené parametry. V první řadě je třeba určit skutečné tržby. Tržby jsou děleny na fixní a variabilní, a to ve vztahu k množství dodané elektřiny. Fixní tržby jsou nezávislé na dodaném množství elektřiny a mezi takové patří platby za rezervovaný příkon. Variabilní tržby jsou závislé na množství dodané elektřiny. V modelu je předpokládáno, že případná relativní změna dodaného množství elektřiny je rovnoměrná pro všechny distribuční tarify. Z toho pak plyne, že skutečné variabilní tržby jsou násobkem podílu skutečného dodaného množství elektřiny a plánovaného dodaného množství elektřiny a předpokládaných variabilních tržeb. Ty jsou v modelu určeny jako procentuální podíl z předpokládaných regulovaných tržeb (tržby bez ostatních plánovaných výnosů). K hodnotě variabilních skutečných tržeb je pak přičtena hodnota fixních tržeb a skutečných ostatních výnosů, a tím jsou získány celkové skutečné tržby distributora. K určení skutečného zisku distributora je třeba od tržeb odečíst veškeré náklady. Mezi takové náklady patří

skutečná hodnota odpisů, náklady na krytí ztrát elektřiny a vlastní spotřebu a skutečné náklady. Náklady na krytí ztrát elektřiny jsou dány součinem množství ztracené elektřiny a ceny, kterou distributor skutečně platí za jednotku ztracené elektřiny. Množství ztracené energie je vypočteno z hodnoty plánovaných ztrát elektřiny. Pro každého spotřebitele platí

$$\frac{Q_{esj}}{Q_{epj}} = \frac{I_{sj}}{I_{pj}}, \quad (22)$$

- kde Q_{esj} je skutečně dodaná elektřina j -tému spotřebiteli
 Q_{epj} je plánovaná dodaná elektřina j -tému spotřebiteli
 I_{sj} je skutečná hodnota elektrického proudu proudícího k j -tému spotřebiteli
 I_{pj} je plánovaná hodnota elektrického proudu proudícího k j -tému spotřebiteli

z rovnice (22) pak lze vyjádřit hodnotu skutečného proudu, která je dána vzorcem:

$$I_{sj} = I_{pj} \cdot \frac{Q_{esj}}{Q_{epj}} \quad (23)$$

Hodnota elektrického proudu je pak použita pro výpočet ztrát elektřiny. Ztráty elektřiny jsou definovány jako integrál ze ztrátového výkonu. Ten je dán součinem druhé mocniny proudu a hodnoty elektrického odporu (R). Roční hodnota (8760 hodin) skutečně ztracené energie je pak dána jako

$$Z_{esj} = \int_0^{8760} \left(I_{pj}(t) \cdot \frac{Q_{esj}(t)}{Q_{epj}(t)} \right)^2 \cdot R \cdot dt, \quad (24)$$

plánovaná hodnota roční ztracené energie je dána vzorcem:

$$Z_{epj} = \int_0^{8760} I_{pj}^2(t) \cdot R \cdot dt \quad (25)$$

Při předpokladu shodného časového průběhu spotřeby energie z rovnic (24) a (25) lze podíl skutečné a plánované hodnoty ztrát elektřiny vyjádřit vzorcem:

$$\frac{Z_{esj}}{Z_{epj}} = \left(\frac{Q_{esj}}{Q_{epj}} \right)^2 \quad (26)$$

Při předpokladu rovnoměrného rozložení změny spotřeby (každý spotřebitel změnil svou spotřebu relativně stejně) platí

$$\frac{Z_{es}}{Z_{ep}} = \left(\frac{Q_{es}}{Q_{ep}} \right)^2, \quad (27)$$

- kde Z_{es} je celková hodnota skutečných ztrát elektřiny
 Z_{ep} je celková hodnota plánovaných ztrát elektřiny
 Q_{es} je celková hodnota skutečně dodané elektřiny spotřebitelům
 Q_{ep} je celková hodnota plánované dodávky elektřiny spotřebitelům

a úpravou rovnice (27) je konečně získána rovnice pro výpočet skutečné hodnoty ztrát elektrické energie:

$$Z_{es} = Z_{ep} \cdot \left(\frac{Q_{es}}{Q_{ep}} \right)^2 \quad (28)$$

Hodnota skutečných nákladů, která je ekvivalentem povolených nákladů, je dána tak, že od celkových nákladů jsou odečteny veškeré provozní náklady zmíněné v kapitole 5.5 (náklady na systémové služby, podporu obnovitelných zdrojů, náklady na krytí ztrát elektřiny atd.). Mezi nejvýznamnější náklady v této oblasti jsou osobní náklady a náklady na údržbu sítí. Do těchto nákladů spadají rovněž náklady plynoucí z placení náhrad za nedodržení kvality elektřiny. Každý takový náklad pro distributora znamená přímé snížení zisku. Při znalosti tržeb a nákladů je pak následně vypočítán hrubý a čistý zisk.

Poslední pátý blok parametrů udává ukazatele rentability distributora. A to jak předpokládané, tak skutečné. Z ukazatelů rentability byly použity ukazatele ROA a ROE. K jejich určení je kromě hrubých a čistých zisků třeba znát celkovou sumu aktiv a skutečnou zadluženost distributora, a z ní odvozený podíl vlastního kapitálu na sumě

aktiv. Ukazatel ROA je dán podílem hrubého zisku a sumy aktiv. Ukazatel ROE je dán podílem čistého zisku a hodnoty vlastního kapitálu.

Model obsahuje pole, která jsou podbarvena bílou barvou a orámovaná. Do těchto polí jsou zadány údaje. Ostatní údaje jsou z těchto automaticky dopočteny. Grafickou podobu modelu lze vidět na následujícím obrázku.

Obrázek č. 6 – model

Parametry stanovené ERÚ		Povolené výnosy	
r_f	<input type="text"/> %	PN	<input type="text"/> Kč
D	<input type="text"/> %	O_p	<input type="text"/> Kč
β_n	<input type="text"/> -	RAB	<input type="text"/> Kč
TP_{USA}	<input type="text"/> %	$EBIT_p$	<input type="text"/> Kč
$TP_{\check{C}R}$	<input type="text"/> %	PV	<input type="text"/> Kč
r_d	<input type="text"/> %	V_{op}	<input type="text"/> Kč
Sazba daně z příjmu		UPV	<input type="text"/> Kč
t	<input type="text"/> %	D_{sk}	<input type="text"/> %
$WACC_{bt}$	<input type="text"/> %	S	<input type="text"/> Kč
Plánované hodnoty		Skutečné hodnoty	
Q_{ep}	<input type="text"/> MWh	V_{os}	<input type="text"/> Kč
Z_{ep}	<input type="text"/> MWh	T_{sv}	<input type="text"/> Kč
Q_{vs}	<input type="text"/> MWh	T_s	<input type="text"/> Kč
P_{ep}	<input type="text"/> Kč/MWh	Q_{es}	<input type="text"/> MWh
N_{ep}	<input type="text"/> Kč	Z_{es}	<input type="text"/> MWh
T_{reg}	<input type="text"/> Kč	P_{es}	<input type="text"/> Kč/MWh
T_{regv}	<input type="text"/> %	N_{es}	<input type="text"/> Kč
T	<input type="text"/> Kč	PN_{sk}	<input type="text"/> Kč
$EBIT_p$	<input type="text"/> Kč	O_s	<input type="text"/> Kč
$N_{\acute{u}p}$	<input type="text"/> Kč	$EBIT_s$	<input type="text"/> Kč
EAT_p	<input type="text"/> Kč	$N_{\acute{u}s}$	<input type="text"/> Kč
		EAT_s	<input type="text"/> Kč
Efektivnost očekávaná		Efektivnost skutečná	
ROA_p	<input type="text"/> %	ROA_s	<input type="text"/> %
ROE_p	<input type="text"/> %	ROE_s	<input type="text"/> %

kde jednotlivé parametry představují:

- r_f bezrizikový výnos
- D zadluženost, podíl dluhu k celkovému kapitálu, hodnota stanovená ERÚ
- β_n koeficient beta nevážený
- TP_{USA} tržní riziková přírážka, pro trhy v USA

$TP_{\check{C}R}$	tržní riziková přírážka pro ČR (rozdíl proti USA)
r_d	průměrné náklady cizího kapitálu
t	sazba daně z příjmu právnických osob
PN	náklady povolené ERÚ
O_p	odpisy
RAB	hodnota RAB
$EBIT_p$	hrubý zisk předpokládaný
PV	povolené výnosy
V_{op}	ostatní výnosy plánované
UPV	upravené povolené výnosy
D_{sk}	skutečná zadluženost
S	suma aktiv
Q_{ep}	dodaná elektřina předpokládaná ERÚ
Z_{ep}	ztráty elektřiny předpokládané ERÚ
Q_{vs}	vlastní spotřeba
P_{ep}	předpokládaná cena elektřiny na krytí ztrát a vlastní spotřebu
N_{ep}	předpokládané náklady na krytí ztrát elektřiny a vlastní spotřebu
T_{reg}	tržby předpokládané ERÚ zmenšené o předpokládané ostatní výnosy
T_{regv}	poměr tržeb závislých na distribuovaném množství elektřiny na tržbách celkových (bez ostatních výnosů)
T	tržby předpokládané ERÚ
$N_{úp}$	předpokládané nákladové úroky
EAT_p	předpokládaný čistý zisk
V_{os}	skutečné ostatní výnosy
T_{sv}	skutečné variabilní tržby tzn. závislé na distribuovaném množství elektřiny
T_s	celkové skutečné tržby
Q_{es}	skutečně dodaná elektřina
Z_{es}	skutečné ztráty elektřiny
P_{es}	cena elektřiny na krytí ztrát a vlastní spotřebu
N_{es}	náklady na krytí ztrát elektřiny a vlastní spotřebu (uvažována neměnná)
PN_{sk}	skutečné náklady, ekvivalent povolených nákladů
O_s	skutečné odpisy
$EBIT_s$	hrubý zisk
$N_{ú}$	nákladové úroky
EAT_s	čistý zisk
ROA_p	předpokládaná rentabilita aktiv, vypočteno jako $EBIT_p/S$
ROE_p	předpokládaná rentabilita vlastního kapitálu, vypočteno jako $EAT_p/(S*(1-D_{sk}))$
ROA_s	skutečná rentabilita aktiv, vypočteno jako $EBIT_s/S$
ROE_s	skutečná rentabilita vlastního kapitálu, vypočteno jako $EAT_s/(S*(1-D_{sk}))$

6. Závěr

Cílem této práce bylo představení regulací omezujících odvětví distribuce elektřiny a zjištění dopadů jejich existence na efektivnost distributorů. Tyto dopady měly být ukázány na výpočetním modelu.

Práce byla rozdělena do čtyř kapitol. V první kapitole byl představen trh s elektřinou a jeho účastníci, s důrazem na distributory. V další části kapitoly byly probrány teorie existence regulovaného odvětví, a z jedné z nich vyplývající tržní struktura odvětví. V kapitole byly rovněž obecně představeny právní i neprávní předpisy, které distributory ovlivňují.

Druhá kapitola práce byla věnována oblasti rozvoje distribuční soustavy. V kapitole byly nejdříve uvedeny obecné principy vztahující se k výstavbě distribučních zařízení. V další části kapitoly pak byly podrobně vysvětleny možnosti nabytí vlastnických práv k pozemkům a práv k věcným břemenům.

Povinnosti plynoucí z nutnosti zajistit bezpečnou a spolehlivou dodávku spotřebitelům byly probrány ve třetí kapitole. V této kapitole byla probrána oblast připojování k distribuční soustavě a distribuce elektřiny zákazníkům nebo od výrobců. Další části kapitoly byly věnovány dispečerskému řízení distribuční soustavy, oblasti měření, výkaznictví atd.

V poslední kapitole byla probrána cenová regulace distributorů. Byl zde uveden princip regulace i parametry regulačního vzorce. Rovněž tak způsob, jakým jsou tyto parametry získány popř. vypočteny. V dalších částech kapitoly byl ukázán vliv parametrů regulačního vzorce na efektivnost distributorů a vliv způsobu regulace na efektivnost investic do distribučních zařízení. V poslední části kapitoly byl představen model, který po zadání příslušných hodnot počítá předpokládanou a skutečnou efektivnost distributorů.

Cíl práce byl tedy splněn.

Zdroje

1. **Česká republika.** *Zákon 458/2000 Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).* In : Sběrka zákonů, 28. 11. 2000. Dostupné z:
<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=458~2F2000&rpp=15#seznam>.
2. **Chemišinec, Igor a kol.** *Obchod s elektřinou.* Praha : CONTE spol s r.o., 2010. ISBN 978-80-254-6695-7.
3. **Holman, Robert.** *Ekonomie. 3. aktualizované vydání.* Praha : C.H.Beck, 2002. ISBN 80-7179-681-6.
4. **Energetický regulační úřad.** *Závěrečná zpráva ERÚ o metodice regulace III. regulačního období.* listopad 2009. Dostupné z:
<http://www.eru.cz/cs/elektrina/metodika-regulace/iii.-regulacni-obdobi-2010-2015->.
5. **Loužek, Marek.** George Stigler - sto let od narození. *Politická ekonomie.* Praha : Vysoká škola ekonomická, 3/2011. stránky 407-424. ISSN 0032-3233.
6. **Müller Karel B., Laboutková Šárka, Vymětal Petr.** *Lobbying v moderních demokraciích.* Praha : Grada Publishing, a.s., 2010. str. 256. ISBN 978-80-247-3165-0.
7. **Knapp, Viktor.** *Teorie práva.* Praha : C. H. Beck, 1999. str. 264. ISBN 80-7179-028-1.
8. **ČEZ Distribuce, a.s.** *Pravidla provozování distribuční soustavy.* listopad 2011.
9. **Česká republika.** *Zákon 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).* In : Sběrka zákonů, 14. 3. 2006. Dostupné z:
<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=183~2F2006&rpp=15#seznam>.
10. **Česká republika.** *Zákon 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů.* In : Sběrka zákonů, 20. 2. 2001. Dostupné z:
<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=100~2F2001&rpp=15#seznam>.
11. **Česká republika.** *Zákon 500/2004 Sb. správní řád.* In : Sběrka zákonů, 24. 6. 2004. Dostupné z:
<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=500~2F2004&rpp=15#seznam>.
12. **Česká republika.** *Zákon 350/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavební řádu.* In : Sběrka zákonů, 19. 9. 2012. Dostupné z:
<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=350~2F2012&rpp=15#seznam>.

13. **Česká republika.** *Zákon 184/2006 Sb. o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě.* In : Sbíрка zákonů, 14. 3. 2006. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=184~2F2006&rpp=15#seznam>.
14. **Česká republika.** *Zákon 634/2004 Sb. o správních poplatcích.* In : Sbíрка zákonů, 26. 11. 2004. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=634~2F2004&rpp=15#seznam>.
15. **Česká republika.** *Zákon 151/1997 Sb. o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku).* In : Sbíрка zákonů, 17. 6. 1997. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=151~2F1997&rpp=15#seznam>.
16. **Ministerstvo financí.** *Vyhláška 441/2013 Sb. k provedení zákona o oceňování majetku.* In : Sbíрка zákonů, 17. 12. 2013. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=441~2F2013&rpp=15#seznam>.
17. **Ministerstvo financí.** *Vyhláška 199/2014 Sb., kterou se mění vyhláška 441/2013 Sb. k provedení zákona o oceňování majetku.* In : Sbíрка zákonů, 19. 9. 2014. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=199~2F2014&rpp=15#seznam>.
18. **Česká republika.** *Zákon 89/2012 Sb. občanský zákoník.* In : Sbíрка zákonů, 3. 2. 2012. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=89~2F2012&rpp=15#seznam>.
19. **Ministerstvo financí.** *Komentář k oceňování práv odpovídajících věcným břemenům podle § 18 zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku.* 8. 3. 2011. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/ocenovani-majetku/komentare/komentar-k-ocenovani-prav-odpovidajicich-19346>.
20. **Ministerstvo zemědělství.** *Vyhláška 412/2008 Sb. o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků.* In : Sbíрка zákonů, 18. 11. 2008. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=412~2F2008&rpp=15#seznam>.
21. **Müllerová, Libuše.** *účetní kavárna.* [Online] 15. 3 2010. [Citace: 27. 11 2014.] odborný názor Národní účetní rady o účtování věcných břemen. <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d9414v12234-ni-34-uctovani-uplatne-nabyteho-samostatneho-vecneho-bremene/>.
22. **Energetický regulační úřad.** *Vyhláška 51/2006 Sb. o podmínkách připojení k elektrizační soustavě.* In : Sbíрка zákonů, 17. 2. 2006. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=51~2F2006&rpp=15#seznam>.

23. **Energetický regulační úřad.** *Vyhláška 541/2005 Sb. o Pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnosti operátora trhu s elektřinou a provedení některých dalších ustanovení energetického zákona.* In : Sbíрка zákonů, 21. 12. 2005. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=541~2F2005&rpp=15#seznam>.
24. **Energetický regulační úřad.** *Vyhláška 540/2005 Sb. o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice.* In : Sbíрка zákonů, 15. 12. 2005. Dostupné z: <http://www.eru.cz/cs/-/vyhlaska-c-540-2005-sb->.
25. **Ministerstvo průmyslu a obchodu.** *Vyhláška 79/2010 Sb. o dispečerském řízení elektrizační soustavy a o předávání údajů pro dispečerské řízení.* In : Sbíрка zákonů, 18. 3. 2010. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=79~2F2010&rpp=15#seznam>.
26. **Ministerstvo průmyslu a obchodu.** *Vyhláška 80/2010 Sb. o stavu nouze v elektroenergetice a o obsahových náležitostech havarijního plánu.* In : Sbíрка zákonů, 18. 3. 2010. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=80~2F2010&rpp=15#seznam>.
27. **Energetický regulační úřad.** *Vyhláška 41/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 540/2005 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice.* In : Sbíрка zákonů, 4. 2. 2010. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=41~2F2010&rpp=15#seznam>.
28. **Ministerstvo průmyslu a obchodu.** *Vyhláška 82/2011 Sb. o měření elektřiny a o způsobu elektřiny a o způsobu stanovení náhrady škody při neoprávněném odběru, neoprávněné dodávce, neoprávněném přenosu nebo neoprávněné distribuci elektřiny.* In : Sbíрка zákonů, 17. 3. 2011. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page&nr=82~2F2011&rpp=15#seznam>.
29. **Energetický regulační úřad.** *Vyhláška 371/2011 Sb., kterou se mění vyhláška 541/2005 Sb. o Pravidlech trhu s elektřinou.* In : Sbíрка zákonů, 30. 11. 2011. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=371~2F2011&rpp=15#seznam>.
30. **Energetický regulační úřad.** *Vyhláška 552/2006 Sb., kterou se mění vyhláška 541/2005 Sb. o Pravidlech trhu s elektřinou.* In : Sbíрка zákonů, 11. 12. 2006. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=552~2F2006&rpp=15#seznam>.
31. **Energetický regulační úřad.** *Vyhláška 59/2012 Sb. o regulačním výkaznictví.* In : Sbíрка zákonů, 22. 2. 2012. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=59~2F2012&rpp=15#seznam>.

32. **Energetický regulační úřad.** *Závěrečná zpráva ERÚ o metodice regulace II. regulačního období.* květen 2005. Dostupné z: <http://www.eru.cz/cs/elektrina/metodika-regulace/ii.-regulacni-obdobi-2005-2009->.
33. **Energetický regulační úřad.** *Vyhláška 439/2012 Sb. o stanovení způsobu a termínů účtování a hrazení složky ceny za přenos elektřiny, přepravu plynu, distribuci elektřiny a plynu na krytí nákladů spojených s podporou elektřiny, decentrální výroby elektřiny a biometanu a o provedení ně.* In : Sbirka zákonů, 6. 12. 2012. Dostupné z: <http://www.eru.cz/-/vyhlaska-c-439-2012-sb->.
34. **Energetický regulační úřad.** *Cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 5/2013, kterým se stanovují regulované ceny související s dodávkou elektřiny.* *Energetický regulační věstník.* 27. 11. 2013. Dostupné z: <http://www.eru.cz/cs/-/cenove-rozhodnuti-c-5-2013>.
35. **Česká republika.** *Zákon 165/2012 Sb. o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů.* In : Sbirka, 31. 1. 2012. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=165~2F2012&rpp=15#seznam>.

Přílohy

Příloha č. 1 - ochranná pásma

Nadzemní vedení

Ochranné pásmo nadzemního vedení je souvislý prostor vymezený svislými rovinami vedenými po obou stranách vedení ve vodorovné vzdálenosti měřené kolmo na vedení, která činí od krajních vodičů vedení na obě jeho strany

- a) u napětí nad 1 KV a do 35 KV
 - 1. pro vodiče bez izolace 7 m,
 - 2. pro vodiče s izolací základní 2 m,
 - 3. pro závěsná kabelová vedení 1 m,
- b) u napětí nad 35 KV do 110 KV
 - 1. pro vodiče bez izolace 12 m,
 - 2. pro vodiče s izolací základní 5 m,
- c) u závěsného kabelového vedení 110 KV 2 m,
- d) u zařízení vlastní telekomunikační sítě 1 m

Podzemní vedení

Ochranné pásmo podzemního vedení elektrizační soustavy do napětí 110 KV a vedení řídicí a zabezpečovací techniky činí 1 m po obou stranách krajních kabelů.

Elektrické stanice

Ochranné pásmo elektrických stanic

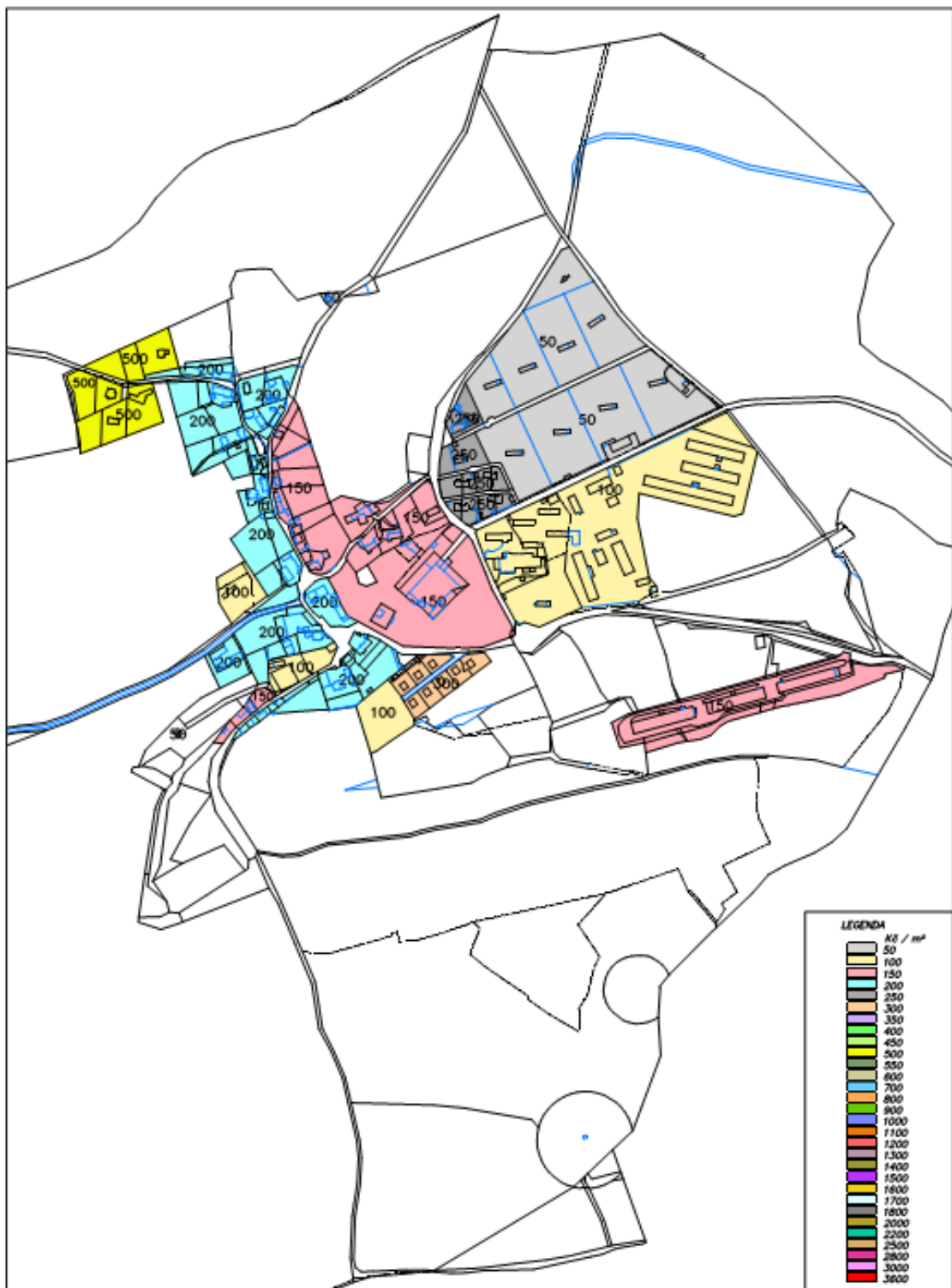
- a) venkovních a s napětím větším než 52 KV v budovách - 20 m od oplocení nebo od vnějšího líce obvodového zdiva,
- b) stožárových a věžových stanic - 7 m od vnější hrany půdorysu stanice ve všech směrech,
- c) kompaktních a zděných - 2 m od vnějšího pláště stanice ve všech směrech,
- d) vestavěných - 1 m od obestavění

Zdroj: Energetický zákon, dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=458~2F2000&rpp=15#seznam>

Příloha č. 2 - příklad cenové mapy

1. cenová mapa stavebních pozemků platná od 1.1.2012
katastrální území Otín u Točniku

1 : 5000

Zdroj: Cenová mapa města Klatovy, katastrální území Otín.

Dostupné z: <http://www.klatovy.cz/mukt/user/cenova-mapa/otin.pdf>

Příloha č. 3 – cena stavebních pozemků podle oblastí

Oblast	Základní cena obce (Kč/m ²)	Oblast	Základní cena obce (Kč/m ²)	Oblast	Základní cena obce (Kč/m ²)	Oblast	Základní cena obce (Kč/m ²)
HLAVNÍ MĚSTO PRAHA		PLZEŇSKÝ KRAJ		LIBERECKÝ KRAJ		JIHOMORAVSKÝ KRAJ	
Praha - oblast 1	50310	Plzeň - oblast 1	5550	Česká Lípa	810	Blansko	1610
Praha - oblast 2, 3, 6,	16800	Plzeň - oblast 2	2050	Jablonec nad Nisou	1190	Břeclav	1390
Praha - oblast 4, 5, 9, 10, 21	6950	Plzeň - oblast 3	2110	Liberec 1	3200	Hodonín	1350
Praha-oblast 12, 11, 20, 7, 18,	4780	Plzeň - jih	1025	Liberec 2, 3, 4, 5	2340	Vyškov	1300
Praha oblast - 8, 13, 14, 15, 16, 17, 19	4580	Plzeň - sever	1000	Semily	750	Znojmo	1625
STŘEDOČESKÝ KRAJ		Domažlice	1165	KRÁL. HRADECKÝ KRAJ		OLOMOUCKÝ KRAJ	
Benešov	1950	Klatovy	1180	Hradec Králové 1, 3	1920	Jeseník	900
Beroun	2450	Rokycany	1050	Hradec Králové 2, 4, 5	1520	Olomouc 1	4100
Kladno 1	2160	Tachov	910	Jičín	950	Olomouc 2, 3, 4	2480
Kladno 2, 3	1500	KARLOVARSKÝ KRAJ		Náchod	620	Prostějov	1300
Kolín	1890	Karlovy Vary - oblast 1	6720	Rychnov nad Kněžnou	615	Přerov 1, 2	1970
Kutná Hora	1205	Karlovy Vary - oblast 2, 3, 4	2450	Trutnov	740	Přerov 3, 4, 5	720
Mělník	1590	Cheb	1060	PARDUBICKÝ KRAJ		Šumperk	1450
Mladá Boleslav	2015	Františkovy Lázně 1	1865	Chrudim	870	ZLÍNSKÝ KRAJ	
Nymburk	1470	Františkovy Lázně 2	1400	Pardubice 1	2335	Kroměříž	1560
Poděbrady 1	2400	Mariánské Lázně 1	5500	Pardubice 2, 3, 4, 5, 6	1400	Luhačovice	1585
Poděbrady 2	1850	Mariánské Lázně 2, 3	2200	Svitavy	750	Uherské Hradiště	1300
Praha-východ	2120	Sokolov	750	Ústí nad Orlicí	740	Vsetín	854
Praha - západ	2710	ÚSTECKÝ KRAJ		KRAJ VYSOČINA		Zlín 1	1500
Příbram	1380	Děčín	960	Havlíčkův Brod	780	Zlín 2, 3	2083
Rakovník	1680	Chomutov	1020	Jihlava 1	2200	MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ	
JIHOČESKÝ KRAJ		Litoměřice	1350	Jihlava 2, 3	1160	Ostrava-oblast 2, 5, 6, 9	1510
České Budějovice 1	6120	Louny	910	Pelhřimov	670	Ostrava-oblast 1, 3, 10	1480
České Budějovice 2, 3, 4	2290	Most	1040	Třebíč	1270	Ostrava-oblast 4, 7, 8, 11, 12	1180
Český Krumlov	1330	Teplice	1190	Žďár nad Sázavou	680	Bruntál	665
Jindřichův Hradec	1150	Ústí nad Labem 1, 2	1650	JIHOMORAVSKÝ KRAJ		Frydek-Místek	1040
Písek	1125	Ústí nad Labem 3, 4, 5, 6	1320	Brno - oblast 1, 2	9460	Karviná	540
Prachatice	820			Brno - oblast 3, 4, 5	4200	Nový Jičín	580
Strakonice	1000			Brno - oblast 6, 7, 8, 9	3150	Opava 1	2100
Tábor	1050			Brno - venkov	1840	Opava 2, 3, 4	1380

Zdroj: Vyhláška ministerstva financí 199/2014 Sb. (mění se jí vyhláška 441/2013 Sb., oceňovací vyhl.).

Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=199~2F2014&part=&rpp=15#seznam>

Příloha č. 4 – koeficienty základní ceny pozemku

Označení znaku	Název znaku	Hodnota koeficientu
O₁	Velikost obce	
I.	Nad 5000 obyvatel	0,95
II.	2001 - 5000	0,85
III.	1001 - 2000	0,75
IV.	501 - 1000	0,65
V.	Do 500 obyvatel	0,50
O₂	Hospodářsko-správní význam obce	
III.	Obce nad 5 000 obyvatel a všechny obce v okr. Praha východ a západ	0,85
IV.	Ostatní obce	0,60
O₃	Poloha obce	
I.	Obec, jejíž některé katastrální území sousedí s Prahou nebo Brnem	1,05
V.	V ostatních případech	0,80
O₄	Technická infrastruktura v obci (vodovod, elektřina, plyn, kanalizace)	
- V obci je:		
I.	Elektřina, vodovod, kanalizace a plyn	1,00
II.	Elektřina, vodovod a kanalizace, nebo kanalizace a plyn, nebo vodovod a plyn	0,85
III.	Elektřina, vodovod, nebo kanalizace, nebo plyn	0,70
IV.	Elektřina	0,55
O₅	Dopravní obslužnost obce (městská, autobusová a železniční doprava)	
- V obci je:		
I.	Městská hromadná doprava popřípadě příměstská doprava	1,00
II.	Železniční zastávka a autobusová zastávka	0,95
III.	Železniční, nebo autobusová zastávka	0,90
IV.	Bez dopravní obslužnosti (zastávka mimo zastavěné území obce)	0,70
O₆	Občanská vybavenost v obci	
- Občanská vybavenost obce:		
I.	Komplexní vybavenost (obchod, služby, zdravotnická zařízení, škola, pošta, bankovní (peněžní) služby, sportovní a kulturní zařízení aj.)	1,00
II.	Rozšířená vybavenost (obchod, služby, zdrav. středisko, škola a pošta, nebo peněžní služby, nebo sportovní nebo kulturní zařízení)	0,98
III.	Základní vybavenost (obchod a zdravotní středisko a škola)	0,95
IV.	Omezenou vybavenost (obchod a zdravotní středisko, nebo škola)	0,90
V.	Minimální vybavenost (obchod nebo služby - základní sortiment)	0,85
VI.	Žádná vybavenost	0,80

Zdroj: Vyhláška ministerstva financí 199/2014 Sb. (mění se jí vyhláška 441/2013 Sb., oceňovací vyhl.).

Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=199~2F2014&part=&rpp=15#seznam>

Příloha č. 5 – lhůty pro nedodržení standardů

Příloha č. 5 - ukončení přerušení

- a) 18 hodin v síti s napětíovou úrovní do 1 KV, 12 hodin na území Prahy
- b) 12 hodin v síti s napětíovou úrovní nad 1 KV, 8 hodin na území Prahy

Příloha č. 5 - výměna poškozené pojistky

- a) 6 hodin, na území Prahy 4 hodiny

Příloha č. 5 - odstranění příčin snížené kvality napětí

- a) 30 dnů, je-li potřeba jednoduchého provozního opatření
- b) 6 měsíců při stavebně-technickém opatření nevyžadujícím stavební povolení
- c) 24 měsíců při stavebně-technickém opatření vyžadujícím stavebního povolení

Příloha č. 5 - výměna měřicího zařízení a vyrovnání plateb

- a) do 15 dnů výměna měřicího zařízení
- b) do 60 dnů informování zákazníka o výsledku přezkoušení zařízení
- c) do 10 dnů vypořádat rozdíl v platbách, když byl zjištěn přeplatek

Zdroj: Vyhlášky 540/2005 Sb. a 41/2010 Sb. Dostupné z:

<http://www.eru.cz/cs/-/vyhlaska-c-540-2005-sb->,

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=41~2F2010&rpp=15#seznam>

Příloha č. 6 – náhrady za nedodržení standardů

Náhradu může zákazník, žadatel o připojení nebo dodavatel (dodavatel sdružené služby) uplatnit do 60 dnů, od doby, kdy uplynula daná lhůta.

Příloha č. 6 - ukončení přerušení

Distributor poskytuje zákazníkovi náhradu ve výši 10 % z jeho roční platby za distribuci, maximálně však

- a) 6 000 Kč v sítích do 1 KV,
- b) 12 000 Kč v sítích mezi 1 a 52 KV,
- c) 120 000 Kč v sítích nad 52 KV.

Příloha č. 6 - výměna poškozené pojistky

Distributor platí zákazníkovi 1200 Kč.

Příloha č. 6 - reklamace

Při nedodržení standardů platí distributor náhradu ve výši 1 200 Kč za každý den prodlení, nejvýše však 30 000 Kč.

Příloha č. 6 - odstranění příčin snížené kvality napětí

Distributor platí náhradu ve výši 1 200 Kč za den, nejvýše však 60 000 Kč.

Příloha č. 6 - posouzení žádosti o připojení

- a) v sítích NN - 600 Kč za den prodlení, nejvýše 60 000 Kč,
- b) v sítích 1-52 KV - 1 200 Kč za den prodlení, nejvýše 120 000 Kč,
- c) v sítích nad 52 KV - 12 000 Kč za den prodlení, nejvýše 600 000 Kč.

Příloha č. 6 - umožnění distribuce

- a) v sítích NN - 6 000 Kč za den prodlení, nejvýše 60 000 Kč
- b) v sítích nad 1 KV - 12 000 Kč za den prodlení, nejvýše 120 000 Kč.

Příloha č. 6 - obnovení distribuce po prodlení s úhradou

- a) v sítích NN - 1 200 Kč za den prodlení, nejvýše 30 000 Kč,
- b) v sítích nad 1 KV - 3 600 Kč za den prodlení, nejvýše 90 000 Kč.

Příloha č. 6 - výměna měřícího zařízení a vyrovnání plateb

Distributor platí náhradu ve výši 600 Kč za den prodlení, nejvýše 24 000 Kč.

Příloha č. 6 - předávání údajů o měření

- a) v sítích do 1 KV - 600 Kč za každé předávací místo a hodinu, nejvýše 30 000 Kč,
- b) v sítích 1 až 52 KV - 1 200 Kč za každé před. místo a hodinu, nejvýše 60 000 Kč,
- c) v sítích nad 52 KV - 3 600 Kč za každé před. místo a hodinu, nejvýše 120 000 Kč.

Příloha č. 6 - reklamace vyúčtování distribuce elektřiny

Distributor platí zákazníkovi náhradu ve výši 600 Kč za den prodlení, nejvýše 24 000 Kč.

Příloha č. 6 - dodržení termínu schůzky se zákazníkem

Distributor platí zákazníkovi náhradu 2 400 Kč.

Zdroj: Vyhlášky 540/2005 Sb. a 41/2010 Sb. Dostupné z:

<http://www.eru.cz/cs/-/vyhlaska-c-540-2005-sb->,

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=41~2F2010&rpp=15#seznam>

Příloha č. 7 – výpočet ukazatelů nepřetržitosti

Ukazatele se vypočítávají pouze z dlouhodobých přerušení (540/2005 Sb.).
Vztahy pro výpočet ukazatelů nepřetržitosti distribuce elektřiny jsou:

a) Hladinové ukazatele

Průměrný počet přerušení u zákazníků na napěťové hladině h

$$SAIFI_h = \frac{\sum_j n_{jh}}{N_{sh}}$$

- kde h je označení hodnocené napěťové hladiny (NN, VN, VVN)
 j je pořadové číslo události v hodnoceném období
 n_{jh} je celkový počet zákazníků přímo napájených z napěťové hladiny h , jimž bylo způsobeno přerušení distribuce elektřiny dané kategorie v důsledku j -té události
 N_{sh} je celkový počet zákazníků přímo napájených z napěťové hladiny h ke konci předchozího období kalendářního roku

Průměrná souhrnná doba trvání přerušení na napěťové hladině h

$$SAIDI_h = \frac{\sum_j t_{sj}}{N_{sh}}$$

- kde t_{sj} je součet všech dob trvání přerušení distribuce elektřiny v důsledku j -té události stanovený jako:

$$t_{sj} = \sum_i t_{ji} \cdot n_{hji}$$

- kde i je pořadové číslo manipulačního kroku v rámci j -té události,
 t_{ji} je doba trvání i -tého manipulačního kroku v rámci j -té události
 n_{hji} je počet zákazníků napájených z napěťové hladiny h , jimž bylo způsobeno přerušení elektřiny v i -tém manipulačním kroku j -té události

Průměrná doba trvání jednoho přerušení na dané napěťové hladině

$$CAIDI_h = \frac{SAIDI_h}{SAIFI_h}$$

b) systémové ukazatele

Průměrný počet přerušení v soustavě

$$SAIFI_s = \frac{\sum_{h=\{NN;VN;VVN\}} \sum_j n_{jh}}{N_s}$$

- kde N_s je celkový počet zákazníků v soustavě (na napěťových hladinách NN, VN, VVN) ke konci předchozího roku

Průměrná doba trvání jednoho přerušení v soustavě

$$CAIDI_s = \frac{SAIDI_s}{SAIFI_s}$$

Zdroj: Vyhlášky 540/2005 Sb. a 41/2010 Sb. Dostupné z:

<http://www.eru.cz/cs/-/vyhlaska-c-540-2005-sb->,

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=41~2F2010&rpp=15#seznam>

Příloha č. 8 – podíl na oprávněných nákladech

Za rezervaci příkonu

Napěťová hladina	Způsob připojení	Měrný podíl žadatele
distribuční soustava VVN	Typ A	600 000 Kč/MW
distribuční soustava VVN	Typ B	150 000 Kč/MW
distribuční soustava VN	Typ A	800 000 Kč/MW
distribuční soustava VN	Typ B1	200 000 Kč/MW
distribuční soustava NN	3 fázové připojení	500 Kč/A
distribuční soustava NN	1 fázové připojení	200 Kč/A

Za rezervaci výkonu

Napěťová hladina	Způsob připojení	Měrný podíl žadatele
distribuční soustava VVN	Typ A	1 200 000 Kč/MW
distribuční soustava VVN	Typ B	150 000 Kč/MW
distribuční soustava VN	Typ A	640 000 Kč/MW
distribuční soustava VN	Typ B	150 000 Kč/MW
distribuční soustava NN	3 fázové připojení	500 Kč/A
distribuční soustava NN	1 fázové připojení	200 Kč/A

Připojení Typu A je takové připojení, kdy provozovatel distribuční soustavy rozšíří distribuční soustavu až do předávacího místa, kterým je např. trafostanice nebo rozvodna žadatele o připojení.

Připojení Typu B je takové připojení, které nesplňuje podmínky připojení typu A.

Připojení Typu B1 je takové připojení kdy není nutná výstavba nové kobky a přípojnic a jsou pouze nutné úpravy technického rázu (např. doplnění vyzbrojení kobky)

V případě požadavku na připojení nebo navýšení rezervovaného příkonu nebo výkonu v objektech již připojených je pro určení výše podílu na oprávněných nákladech rozhodující stávající způsob připojení.

Výsledný podíl na oprávněných nákladech se vypočítá jako násobek příslušného měrného podílu žadatele a velikosti žadatelem požadovaného rezervovaného příkonu nebo výkonu.

Zdroj: Vyhláška 51/2006 Sb. Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=&nr=51~2F2006&rpp=15#seznam>

Příloha č. 9 – vyplacené náhrady za nedodržení kvality

Vyplacené náhrady za nedodržení kvality elektřiny a teoretické výše možných náhrad společnosti ČEZ Distribuce, a.s. Teoretická výše náhrad udává teoretické náklady distributora v případě, když by o náhradu požádali všichni poškození.

Rok		2011		2012		2013	
§	Standard	Výše vyplacených náhrad	Teoretická výše náhrad	Výše vyplacených náhrad	Teoretická výše náhrad	Výše vyplacených náhrad	Teoretická výše náhrad
		[Kč]	[Kč]	[Kč]	[Kč]	[Kč]	[Kč]
5	ukončení přerušení přenosu nebo distribuce elektřiny	0	-	5 141	-	0	-
6	dodržení plánovaného omezení nebo přerušení distribuce elektřiny	0	-	0	-	36 603	-
7	výměny poškozené pojistky	0	-	0	-	0	-
9	lhůty pro vyřízení reklamace na kvalitu napětí	30 000	518 400	30 000	160 800	0	302 400
10	Lhůty pro odstranění příčin snížené kvality napětí	60 000	1 941 600	0	1 320 000	60 000	1 094 400
11	zaslání stanoviska k žádosti o připojení zařízení k distribuční soustavě	0	5 874 600	0	4 675 800	0	2 360 400
12	umožnění přenosu nebo distribuce elektřiny	0	24 000	36 000	96 000	0	1 308 000
13	ukončení přerušení distribuce elektřiny z důvodu prodloužení zákazníka s úhradou plateb	0	0	0	0	0	0
14	ukončení přerušení distribuce elektřiny na žádost dodavatele	0	1 200	0	10 800	0	82 800
15	výměny měřicího zařízení a vyrovnání plateb	0	5 400	0	24 000	0	0
16	předávání údajů o měření	0	20 400 000	0	28 025 400	0	19 432 200
17	lhůty pro vyřízení reklamace vyúčtování distribuce elektřiny	0	129 600	0	378 600	0	296 400
18	dodržení termínu schůzky se zákazníkem	0	103 200	0	314 400	0	868 800
Součet		90 000	28 998 000	71 141	35 005 800	96 603	25 745 400

Zdroj dat: ČEZ Distribuce, a.s., Souhrnné zprávy o dosažené kvalitě distribuce elektřiny z let 2011-2013, dostupné z: <http://www.cezdistribuce.cz/cs/distribucni-soustava/uroven-kvality-distribuce-elektřiny.html>